

Suvestinė redakcija nuo 2011-04-24 iki 2013-12-30

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1997, Nr. [90-2256](#), i. k. 0971100NUTA00001057

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURTĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO TVARKOS IR SĄLYGŲ

1997 m. rugsėjo 29 d. Nr. 1057
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymu (Žin., 1997, Nr. 65-1558) ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo įstatymu (Žin., 1997, Nr. 66-1617), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarką (pridedama).

2. Neteko galios nuo 2009-09-15

Punkto naikinimas:

Nr. [1075](#), 2009-09-02, Žin. 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA00001075

2. Nustatyti, kad:

2.1. Šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos institucijos, įgaliotos nagrinėti piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą, privalo per mėnesį nuo sprendimo, kurio pagrindu išlikęs nekilnojamas turtas nebepriskirtinas valstybės išperkamam turtui, įsigaliojimo raštu informuoti pilietį, kurio prašymas atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nagrinėjamas ir kurio išlikęs nekilnojamas turtas priskirtas valstybės išperkamam, apie galimybę tokį išlikusį nekilnojamąjį turtą grąžinti natūra ir pasiūlyti jam pakeisti valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą, jeigu nepriimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių į šį turtą atkūrimo. Šiame piliečiui registruotu laišku siunčiamame pranešime turi būti nurodyti ir nebepriskirtino valstybės išperkamam nekilnojamojo turto adresas ir kadastro duomenys, o jeigu žemės, miško, vandens telkinio plotas nesuformuotas atskiru žemės sklypu ir (ar) jam nesuteiktas adresas, nurodoma nekilnojamojo turto buvimo vieta (apskritis, seniūnijos, kadastro vietovės, miesto, miestelio, kaimo ar viensėdžio, gatvės pavadinimas) ir plotas. Per 3 mėnesius nuo institucijos, nagrinėjančios piliečio prašymą atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą, pasiūlymo gavimo dienos pilietis gali pakeisti pareikštą valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, ir prašyti, kad šis nekilnojamas turtas būtų grąžintas natūra, apie tai raštu pranešdamas jo prašymą atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nagrinėjančiai institucijai. Jeigu pilietis per nustatytą terminą nepareiškia valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, pakeitimo arba atsisako pakeisti pareikštą valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, nekilnojamas turtas valdomas, naudojamas ir juo disponuojama įstatymų nustatyta tvarka.

2.2. Jeigu sprendimas dėl nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo priimtas, šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos institucijos, įgaliotos nagrinėti piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą, privalo raštu (registruotu laišku) informuoti pilietį, kurio išlikęs nekilnojamas turtas buvo priskirtas

valstybės išperkamam ir natūra negražintas, apie numatomą šio turto perleidimą kitiems asmenims ir perleidimo būdą:

2.2.1. Jeigu turtas parduodamas aukcione, šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos institucijos per 5 dienas nuo sprendimo parduoti turtą aukcione priėmimo piliečiui praneša apie tokio sprendimo priėmimą ir nurodo, kur paskelbta informacija apie aukcioną ir jame parduodamą turtą.

2.2.2. Jeigu turtas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [107-2688](#)) nustatyta tvarka įtrauktas į privatizavimo objektų sąrašą, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos per 5 dienas nuo informacijos apie tokio turto ir jam priskirto žemės sklypo privatizavimo paskelbimą Informaciniame privatizavimo biuletenyje praneša apie tokio turto ir jam priskirto žemės sklypo privatizavimą šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytoms institucijoms. Gavusios šią informaciją, nurodytosios institucijos privalo nedelsdamos, bet ne vėliau kaip per 5 dienas, pranešti piliečiui, kur paskelbta informacija apie privatizavimo objektą.

2.2.3. Jeigu laisvos žemės fondo žemėje esančią žemę, mišką, vandens telkinį numatoma įtraukti į žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti pasiūlytą teritoriją, šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98 punkte nurodyta institucija ne vėliau kaip per 5 dienas nuo sprendimo dėl žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti parinktos teritorijos ribų patvirtinimo priėmimo piliečiui praneša apie žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo pradžią (datą) ir nurodo, per kiek laiko, kam, kokia tvarka ir sąlygomis jis gali pateikti prašymą įsigyti žemės reformos žemėtvarkos projekte formuojamą (-us) žemės sklypą (-us).

2.3. Šiuo nutarimu patvirtintos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos institucijos, įgaliotos nagrinėti piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą, privalo paskelbti šiame punkte nurodytą informaciją savo interneto tinklalapiuose.

Papildyta punktu:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

3. Nustatyti, kad iki 2003 m. balandžio 1 d. piliečiai, kuriems nepriimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo, gali pareikšti arba pakeisti valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą. Iki nurodytosios datos nepakeitus valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, sprendimai priimami pagal paskutiniame prašyme nurodytą nuosavybės teisių atkūrimo būdą. Kai prašyme nurodytas nuosavybės teisių atkūrimo būdas nenumatytas Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme (toliau prireikus vadinama – šis įstatymas) arba nurodytuoju būdu pagal šį įstatymą negalima atkurti nuosavybės teisių, prašymus nagrinėjančios institucijos privalo raštu iki 2003 m. kovo 1 d. pasiūlyti piliečiui kitus šiame įstatyme numatytus nuosavybės teisių atkūrimo būdus. Kai iki 2003 m. balandžio 1 d. pilietis nepareiškia valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, nuosavybės teisės atkuriamos prašymus nagrinėjančios institucijos parinktu būdu

Punkto pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [1475](#), 2002-09-19, Žin., 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

Nr. [142](#), 2003-01-31, Žin., 2003, Nr. 13-506 (2003-02-05), i. k. 1031100NUTA00000142

4. Neteko galios nuo 2004-04-11

Punkto naikinimas:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin. 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; Žin. 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

4. Neteko galios nuo 2011-04-24

Punkto naikinimas:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin. 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Papildyta punktu:

Nr. [1075](#), 2009-09-02, Žin., 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA00001075

5. Nustatyti, kad tais atvejais, kai sprendimai atkurti nuosavybės teises valstybei išperkant nekilnojamąjį turtą buvo priimti iki Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ galiojimo sustabdymo laikinojo įstatymo įsigaliojimo dienos, gyvenamųjų patalpų nuomininkams taikomos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytos garantijos.

6. Neteko galios nuo 2011-04-24

Punkto naikinimas:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin. 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Punkto pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

6¹. Neteko galios nuo 1999-11-18

Punkto naikinimas:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin. 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Papildyta punktu:

Nr. [1153](#), 1998-09-24, Žin., 1998, Nr. 85-2376 (1998-09-30), i. k. 0981100NUTA00001153

7. Pripažinti netekusiais galios:

7.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugsėjo 5 d. nutarimu Nr. 376 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. liepos 3 d. nutarimo Nr. 259 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1991, Nr. 28-777; 1992, Nr. 6-130, Nr. 12-324) patvirtintos Piliečių prašymų atstatyti nuosavybės teisę į žemę padavimo tvarkos 2, 5 ir 10 punktus;

7.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimą Nr. 470 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įgyvendinimo“ (Žin., 1992, Nr. 4-74);

7.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. gruodžio 12 d. nutarimą Nr. 550 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 ir 1991 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. 473 kai kurių punktų taikymo“ (Žin., 1992, Nr. 6-138);

7.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. kovo 4 d. nutarimo Nr. 145 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų žemės reformos ir nekilnojamojo turto grąžinimo klausimais dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 14-398) 1 punktą;

7.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. kovo 14 d. nutarimą Nr. 166 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 16-431);

7.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 23 d. nutarimą Nr. 286 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 17-504);

7.7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 943 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1993, Nr. 1-17);

7.8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gegužės 17 d. nutarimą Nr. 337 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1993, Nr. 17-440);

7.9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 10 d. nutarimo Nr. 407 „Dėl žemės valdymo nuosavybės teise faktą įrodančių papildomų dokumentų“ (Žin., 1993, Nr. 22-531) 1.2 ir 1.3 punktus;

7.10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. sausio 26 d. nutarimą Nr. 55 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 470 patvirtintos Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įgyvendinimo tvarkos dalinio pakeitimo“ (Žin., 1994, Nr. 9-150);

7.11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 24 d. nutarimą Nr. 1177 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 470 dalinio pakeitimo“ (Žin., 1994, Nr. 92-1805);

7.12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gegužės 10 d. nutarimo Nr. 655 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų žemės reformos, žemėtvarkos ir žemės kadastro klausimais dalinio pakeitimo“ (Žin., 1995, Nr. 41-1003) 1 punktą;

7.13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1576 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 1995, Nr. 104-2336) 1 ir 4 punktus;

7.14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. sausio 24 d. nutarimo Nr. 121 „Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, susijusių su Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įgyvendinimu, dalinio pakeitimo“ (Žin., 1996, Nr. 9-226) 1 punktą.

7.15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. vasario 23 d. nutarimą Nr. 279 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įgyvendinimo tvarkos dalinio pakeitimo“ (Žin., 1996, Nr. 19-502).

MINISTRAS PIRMININKAS

GEDIMINAS VAGNORIUS

ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO MINISTRAS

VYTAUTAS KNAŠYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1057
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1999 m. lapkričio 11 d.
nutarimo Nr. 1274 redakcija)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ši tvarka reglamentuoja Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių atkūrimo tvarką ir sąlygas pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą (Žin., 1997, Nr. [65-1558](#)) (toliau pririnkus vadinama – šis įstatymas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

2. Prašymus atkurti nuosavybės teises pateikia šie Lietuvos Respublikos piliečiai (toliau vadinama – piliečiai):

2.1. turto savininkai – asmenys, kurių nekilnojamasis turtas pagal buvusios TSRS (LTSR) įstatymus buvo nacionalizuotas ar kitaip neteisėtai nusavintas;

2.2. asmenys, kuriems miręs turto savininkas testamentu paliko savo turtą, nors testamentu ir nebūtų duomenų apie žemės ar kito nekilnojamojo turto palikimo faktą, o šiems mirus – jų sutuoktiniai, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai) ar šių asmenų sutuoktiniai bei vaikai;

2.3. turto savininko, kuris mirė ir nepaliko testamentu ar okupacijos (1939–1990) metais emigravo į užsienį ir ten, netekdamas Lietuvos Respublikos pilietybės, priėmė kitos šalies pilietybę, sutuoktinis, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai) – į jiems tenkančią išlikusio nekilnojamojo turto dalį

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

2.4. turto savininko vaiko (įvaikio), kuris yra miręs, sutuoktinis, vaikai (įvaikiai) – į mirusiajam tenkančią išlikusio nekilnojamojo turto dalį

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

2.5. Neteko galios nuo 2002-09-26

Punkto naikinimas:

Nr. [1475](#), 2002-09-19, Žin., 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

2.5. asmenys, kuriems turtas perleistas nesilaikant įstatymo nustatytos formos ir tvarkos sudarytu testamentu (naminiu testamentu) arba sutartimis (pirkimo-pardavimo, dovanojimo) ar kitokiu rašytiniu dokumentu, taip pat piliečiai, kuriems nuosavybės teisių perėmėjai testamentu paliko savo turtą.

Papildyta punktu:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

3. Šios tvarkos 2 punkte nurodyti piliečiai teisę atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą iki 2001 m. gruodžio 31 d. gali perleisti notariškai patvirtinta sutartimi savo vaikams (įvaikiams), tėvams (įtėviams), sutuoktiniui bei vaikaičiams, jeigu šie yra Lietuvos Respublikos piliečiai. Nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą nuosavybės teisių perėmėjams atkuriamos ta pačia tvarka kaip ir šios tvarkos 2 punkte nurodytiems piliečiams.

Neatsižvelgiant į piliečių, kurie pagal teisės perleidimo sutartį įgijo teisę atkurti nuosavybės teises į miesto žemę, skaičių, šios teisės jiems atkuriamos tokiomis pat sąlygomis ir tvarka, kuriomis jos būtų atkuriamos šių teisių perleidėjui.

Mirus šios tvarkos 2.1–2.4 punktuose nurodytiems piliečiams, kurie nustatytuoju laiku buvo padavę prašymus atkurti nuosavybės teises, nuosavybės teisės atkuriamos mirusiojo vardu ir perduodamos įpėdiniui, jeigu šis yra Lietuvos Respublikos pilietis.

Šios tvarkos 2.4 punkte nurodytiems piliečiams atkuriamos nuosavybės teisės į turto savininko mirusiam vaikui (įvaikiui) tenkančią išlikusio nekilnojamojo turto dalį. Jeigu kiti turto savininko vaikai (įvaikiai), jų sutuoktiniai ir vaikai (įvaikiai) yra taip pat mirę arba šio įstatymo nustatytais terminais nepateikia prašymo atkurti nuosavybės teises, šios tvarkos 2.4 punkte nurodytų piliečių prašymu gali būti atkuriamos nuosavybės teisės į visą savininko išlikusį nekilnojamąjį turtą

Punkto pakeitimai:

Nr. 1347, 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. 387, 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

II. PRAŠYMŲ ATKURTI NUOSAVYBĖS TEISES Į NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ PATEIKIMO TVARKA

4. Pateikiami prašymai atkurti nuosavybės teises į šį nekilnojamąjį turtą:

žemę;

miškus;

vandens telkinius;

ūkinės–komercinės paskirties pastatus bei jų priklausinius;

gyvenamuosius namus, jų dalis, butus bei jų priklausinius (toliau vadinama – gyvenamieji namai, butai, jų dalys).

Pateikiami prašymai atkurti nuosavybės teises ir į neišlikusius žemę, mišką, vandens telkinius, taip pat ūkinės–komercinės paskirties pastatus, gyvenamuosius namus bei jų priklausinius, kurie 1991 m. rugpjūčio 1 d. buvo išlikę, tačiau po to jų neliko dėl valstybės, savivaldybės institucijų priimtų sprendimų.

5. Prašymus atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą iki 2001 m. gruodžio 31 d. pateikia:

piliečiai, neturėję teisės į nuosavybės teisių atkūrimą pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ (Žin., 1991, Nr. 21-545) ir įgiję tokią teisę pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą:

Lietuvos Respublikos piliečiai, negyvenantys Lietuvos Respublikoje;

piliečiai, kuriems miręs turto savininkas testamentu paliko savo turtą, nors testamente ir nebūtų duomenų apie žemės ar kito nekilnojamojo turto palikimo faktą, o šiems mirus – jų sutuoktiniai, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai) ar šių asmenų sutuoktiniai bei vaikai;

piliečiai, kuriems turtas perleistas nesilaikant įstatymo nustatytos formos ir tvarkos sudarytais testamentu (naminiu testamentu), sutartimis (pirkimo–pardavimo, dovanojimo) ar kitokiu rašytiniu dokumentu, taip pat piliečiai, kuriems nuosavybės teisių perėmėjai testamentu paliko savo turtą;

turto savininko, kuris okupacijos (1939–1990) metais emigravo į užsienį ir ten, netekdamas Lietuvos Respublikos pilietybės, priėmė kitos šalies pilietybę, sutuoktinis, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), jeigu šie asmenys yra Lietuvos Respublikos piliečiai.

Jeigu piliečiai, neturėję teisės į nuosavybės teisių atkūrimą pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“, buvo pateikę prašymus, bet prašymai nebuvo nagrinėjami, nes šie asmenys neturėjo teisės arba jos neteko praleidę terminą, jie laikomi pateikę prašymus laiku. Anksčiau pateikti prašymai nagrinėjami pagal šią tvarką. Jeigu prašymai neatitinka Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo reikalavimų arba reikia papildomų duomenų

pagal šį įstatymą, prašymus nagrinėjanti institucija turi teisę prašyti pateikti papildomą informaciją (dokumentus) arba patikslinti prašymą. Prašymo nagrinėjimo terminas skaičiuojamas nuo papildomos informacijos (dokumentų) pateikimo ar prašymo patikslinimo dienos.

Piliečiai, praleidę nustatytuosius prašymų padavimo terminus, netenka teisės į nuosavybės teisių atkūrimą pagal šį įstatymą, išskyrus atvejus, kai praleistas terminas atnaujinamas teismo nutartimi. Teismui atnaujinus praleistą terminą, šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytoms institucijoms pateikiama įsiteisėjusi teismo nutartis dėl termino atnaujinimo ir prašymas atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą.

Piliečių, kurių prašymai atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą pateikti po 1993 m. rugsėjo 10 d., nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkuriamos, jeigu nuosavybės teisės į šį turtą neatkurtos kitiems šios tvarkos 2 punkte nurodytiems piliečiams šios tvarkos 102 punkte nurodytais būdais, o nuosavybės teisės į žemę, mišką ir vandens telkinius natūra atkuriamos tik tuo atveju, kai patvirtintuose žemės reformos žemėtvarkos projektuose ši žemė, miškas ir vandens telkiniai yra priskirti laisvos žemės fondui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [400](#), 2005-04-11, *Žin.*, 2005, Nr. 48-1591 (2005-04-14), i. k. 1051100NUTA00000400

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

6. Prašymai dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo (žemės, miško ploto grąžinimo) priėmimo pateikiami:

dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę, mišką, vandens telkinius – Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinių padalinių (toliau – žemėtvarkos skyriai) vadovams (toliau – vedėjai) pagal žemės, miško, vandens telkinių buvimo vietą;

dėl nuosavybės teisių atkūrimo į ūkinės-komercinės paskirties pastatus – savivaldybės administracijos direktoriui ar valstybės institucijai, kuri tą turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise arba kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys jį valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise. Jeigu ūkinės-komercinės paskirties pastatai perduoti privačion nuosavybėn ar valstybės įmonei Valstybės turto fondui arba jų po 1991 m. rugpjūčio 1 d. neišliko dėl valstybės ar savivaldybės priimtų sprendimų, arba kitais atvejais, kai nėra savivaldybės ar valstybės institucijos, kuri šį turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise ar kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys šį turtą valdo, naudoja, disponuoja juo patikėjimo teise, prašymai pateikiami savivaldybės administracijos direktoriui pagal turto buvimo vietą;

dėl nuosavybės teisių atkūrimo į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus – savivaldybės administracijos direktoriui ar valstybės institucijai, kuri tą turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise arba kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys jį valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise. Jeigu gyvenamieji namai, jų dalys, butai perduoti privačion nuosavybėn ar valstybės įmonei Valstybės turto fondui arba jų po 1991 m. rugpjūčio 1 d. neišliko dėl valstybės ar savivaldybės institucijos priimtų sprendimų, arba kitais atvejais, kai nėra savivaldybės ar valstybės institucijos, kuri šį turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise ar kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys šį turtą valdo, naudoja, disponuoja juo patikėjimo teise, prašymai pateikiami savivaldybės administracijos direktoriui pagal turto buvimo vietą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [1671](#), 2009-12-16, *Žin.*, 2009, Nr. 150-6730 (2009-12-19), i. k. 1091100NUTA00001671

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

7. Prašymą atkurti nuosavybės teises į tą patį turtą keli piliečiai gali pateikti kartu arba atskirai. Prašymą pasirašo jį pateikęs pilietis, o tais atvejais, kai prašymą pateikia kartu keli piliečiai, – visi bendrą prašymą pateikę piliečiai.

8. Šioje tvarkoje nagrinėjami nustatyta tvarka ir tie prašymai atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą, kurie buvo pateikti pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“.

9. Piliečio, turinčio teisę į nuosavybės teisių atkūrimą, prašyme atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nurodoma:

vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta;

išlikusio nekilnojamojo turto savininko vardas ir pavardė, turto rūšis, dydis ir buvimo vieta;

nuosavybės teisių į turtą pagrindas;

dabartinis turto valdytojas;

nuosavybės teisių netekimo laikas ir būdas;

pageidaujamas nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą atkūrimo būdas (tais atvejais, kai piliečiai nepageidauja turto susigrąžinti natūra). Jeigu piliečiai pageidauja gauti neatlygintinai nuosavybės žemės, miško sklypus ar vandens telkinį, nurodoma vietovė, kurioje jie pageidauja gauti sklypus.

10. Piliečiai iki 2003 m. balandžio 1 d. gali pareikšti arba pakeisti valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, jeigu nepriimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo. Pareikštą valią, kad už valstybės išperkamą turtą būtų atlyginama pinigais, pakeisti ir prašyti už išperkamą turtą atlyginti vertybiniais popieriais piliečiai gali iki 2005 m. gruodžio 31 dienos. Jeigu sprendimas priimtas, bet nepradėtas vykdyti, šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos sprendimus priimančios institucijos piliečio prašymu pakeičia sprendimą administracine tvarka. Pradėtas vykdyti sprendimas gali būti panaikintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 11 d. nutarimo Nr. 1112 „Dėl Pradėtų vykdyti sprendimų dėl nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo, kai pilietis pakeičia valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, panaikinimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [72-3060](#); 2003, Nr. 11-401) nustatyta tvarka. Prašymai pakeisti ar panaikinti priimtus, bet neįvykdytus sprendimus turi būti pateikti iki 2003 m. balandžio 1 dienos, o kai prašoma pakeisti ar panaikinti priimtus, bet neįvykdytus sprendimus atlyginti už valstybės išperkamą turtą pinigais atlyginimu vertybiniais popieriais, – iki 2005 m. gruodžio 31 dienos. Jeigu pilietis iki 2003 m. balandžio 1 d. nepareiškia valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, kai nepriimtas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo, atkūrimo būdą parenka šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos sprendimus priimančios institucijos.

Asmenys, pateikę prašymus gauti nuosavybės neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės, miško ar vandens telkinio plotą, esantį valstybinio parko, valstybinio draustinio teritorijoje, jeigu šie prašymai po 2007 m. liepos 10 d. negali būti tenkinami, turi teisę iki 2010 m. sausio 1 d. pakeisti valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, arba pasirinkti kitą šios ar kitos savivaldybės seniūniją, kurios teritorijoje pageidauja gauti nuosavybės neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės, miško ar vandens telkinio plotą. Jeigu pilietis pasirenka kitos savivaldybės seniūniją, žemėtvarkos skyrius per 10 darbo dienų išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybės vadovaujantis šios tvarkos 29 punktu su lydraščiu persiunčia tam žemėtvarkos skyriui, kurio teritorijoje pilietis pageidauja gauti perduodamą neatlygintinai nuosavybės lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį. Jeigu pilietis iki 2010 m. sausio 1 d. nepakeičia valios dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą, arba nepasirenka kitos šios ar kitos savivaldybės seniūnijos, kurioje pageidauja gauti nuosavybės neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės, miško ar vandens telkinio plotą, nuosavybės teisės atkuriamos šio piliečio prašyme atkurti nuosavybės teises nurodytu nuosavybės teisių atkūrimo būdu, o parengta išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybės gali būti persiunčiama į kitą žemėtvarkos skyrių, kurio veiklos teritorijoje yra išvadoje dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybės nurodyta savivaldybės kadastro vietovė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [1475](#), 2002-09-19, Žin., 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

Nr. [142](#), 2003-01-31, Žin., 2003, Nr. 13-506 (2003-02-05), i. k. 1031100NUTA00000142

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387
 Nr. [1101](#), 2004-08-31, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101
 Nr. [814](#), 2005-08-04, *Žin.*, 2005, Nr. 96-3595 (2005-08-09), i. k. 1051100NUTA00000814
 Nr. [1075](#), 2009-09-02, *Žin.*, 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA00001075
 Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

III. NUOSAVYBĖS TEISĖS PATVIRTINANTYS DOKUMENTAI

11. Kartu su prašymu atkurti nuosavybės teises pateikiami pilietybę, nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinantys dokumentai. Piliečiai, padavę prašymus atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą, bet nepateikę nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančių dokumentų, šiuos dokumentus iki 2003 m. gruodžio 31 d. turi pateikti šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytoms sprendimus priimančioms institucijoms. Piliečiai, praleidę nustatytąjį šių dokumentų pateikimo terminą, netenka teisės į nuosavybės teisių atkūrimą pagal šį įstatymą, išskyrus atvejus, kai praleistas terminas atnaujinamas teismo nutartimi. Teismui atnaujinus praleistą terminą, šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytoms institucijoms pateikiama įsiteisėjusi teismo nutartis dėl termino atnaujinimo ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinantys dokumentai.

Jeigu piliečiai iki 2003 m. gruodžio 31 d. kreipėsi į teismą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, o teismo sprendimas, nustatantis juridinę reikšmę turintį faktą, priimtas po nurodytosios datos, laikoma, kad piliečiai nuosavybės teises patvirtinančius dokumentus pateikė laiku.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347
 Nr. [142](#), 2003-01-31, *Žin.*, 2003, Nr. 13-506 (2003-02-05), i. k. 1031100NUTA00000142
 Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270
 Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387
 Nr. [1101](#), 2004-08-31, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101
 Nr. [400](#), 2005-04-11, *Žin.*, 2005, Nr. 48-1591 (2005-04-14), i. k. 1051100NUTA00000400

12. Nuosavybės teises patvirtinantys dokumentai yra išrašai iš hipotekos knygų, o jeigu šių nėra – turto perleidimo sutartys, teismų sprendimai, turto nacionalizavimo aktai, taip pat valstybinių archyvų išduoti pažymėjimai ir piliečių turimi dokumentai, nurodantys savininko nuosavybės teisėmis turėtą turtą, ir testamentai.

Nuosavybės teises patvirtinantys dokumentai nepriklausomai nuo jų išdavimo (sudarymo) datos gali būti:

žemės perleidimo aktai ar sutartys, ištraukos iš kaimų ir dvarų žemės išskirstymo viensėdžiais projektų planų, Kauno notarinio archyvo apskričių notarų pripažinimo aktų knygų ankstesnieji įrašai, hipotekos įstaigų pripažinimo aktų knygų ankstesnieji išrašai, teismų sprendimai, notarų patvirtinti testamentai, išrašai iš notarų aktų knygų ir kiti piliečių išsaugoti dokumentai, jeigu juos išdavė Lietuvos Respublikos įstaigos, tvarkiusios žemės reformos, turto apskaitos ir padalijimo reikalus, taip pat valstybinių archyvų pažymėjimai, nuorašai bei išrašai. Valstybinių archyvų pažymėjimams prilyginami ir iš valstybinių archyvų gauti bei buvusioms agrarinės reformos tarnyboms ir kitoms žemės reformą vykdančioms institucijoms pateikti įvairių dokumentų – kaimų skirstymo viensėdžiais, dvarų parceliavimo, žemės dalijimo ir kitų žemės nuosavybę patvirtinančių planų, apskričių žemės rūšiavimo komisijų sudarytų sąrašų, kurių reikia žemei apmokestinti pagal rūšis, arba žemės tyrimo žiniaraščių, Žemės tvarkymo departamento kaimų skirstymo viensėdžiais, žemės tvarkymo projektų pateikimo protokolų, apskričių žemės ūkio komisijų nutarimų arba suvestinių apie žemės paėmimą 1940 metais į valstybinį žemės fondą, valsčių savivaldybių pateiktų apskričių žemės ūkio komisijoms ūkių sąrašų, turto nacionalizavimo aktų nuorašai bei išrašai; dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gegužės 20 d. nutarime Nr. 349 „Dėl kai kurių dokumentų, patvirtinančių nuosavybės teisę į išlikusį nekilnojamąjį turtą“ (*Žin.*, 1993, Nr. [17-441](#)), taip pat dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m.

birželio 10 d. nutarime Nr. 407 „Dėl žemės valdymo nuosavybės teise faktą įrodančių papildomų dokumentų“ (Žin., 1993, Nr. [22-531](#));

įstatymų nustatyta tvarka sudaryti testamentai, nors juose ir nebūtų duomenų apie žemės ar kito nekilnojamojo turto palikimo faktą, jeigu testatorius mirė iki Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ įsigaliojimo dienos (1991 m. rugpjūčio 1 d.);

nesilaikant įstatymo nustatytos formos ir tvarkos sudaryti testamentai (naminiai testamentai), sutartys (pirkimo-pardavimo, dovanojimo) ar kitoks rašytinis dokumentas. Šiais atvejais ir tada, kai piliečiams nuosavybės teisių perėmėjai testamentu paliko turtą, jie turi kreiptis į teismą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (Žin., 2002, Nr. [36-1340](#)) nustatyta tvarka.

Jeigu yra keli to paties turto savininko testamentai, nuosavybės teisės atkuriamos pagal vėliausiai sudarytą testamentą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1475](#), 2002-09-19, Žin., 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

13. Jeigu piliečiai yra pateikę tik dokumentus, nurodytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 10 d. nutarime Nr. 407, juos nagrinėja žemėtvarkos skyriai Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka ir siūlo institucijai, priimančiai sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo, atkurti piliečiams nuosavybės teises pagal šiuos dokumentus arba pripažįsta, kad pateiktų dokumentų nepakanka, ir siūlo piliečiui kreiptis į teismą dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis fakto įrodymo.

Jeigu yra keli nuosavybės teises patvirtinantys dokumentai, nuosavybės teisės atkuriamos pagal vėliausiai išduotą dokumentą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

14. Jeigu nuosavybės teisės atkuriamos šios tvarkos 2.2–2.5 punktuose nurodytiems piliečiams, pridedami mirties faktą bei giminystės ryšį patvirtinantys dokumentai. Giminystės ryšį patvirtinančiais dokumentais laikomi gimimo liudijimai, santuokos liudijimai, savininko ar jo vaikų mirties liudijimai, o jų nesant – išrašai iš bažnyčios dokumentų. Nereikia pateikti mirties faktą patvirtinančio dokumento, jeigu asmenys buvo gimę iki 1897 metų.

15. Prie prašymo taip pat gali būti pridėtas piliečių susitarimas, nurodantis, į kurias to paties turto dalis jie pageidauja atkurti nuosavybės teises. Šiuo atveju piliečių parašai turi būti patvirtinti notariškai.

IV. NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į KAIMO VIETOVĖJE ESANČIĄ ŽEMĘ ATKŪRIMO SĄLYGOS IR TVARKA

16. Nuosavybės teisės į kaimo vietovėje esančią žemę atkuriamos ir žemė grąžinama Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio ir šio skyriaus nustatyta tvarka bei sąlygomis.

Nuosavybės teisės atkuriamos į savininko turėtą žemę, bet ne didesnio kaip 150 ha ploto, įskaitant miškus ir vandens telkinius. Jeigu turėtos žemės plotas, įskaitant miškus ir vandens telkinius, buvo didesnis kaip 150 ha, taip pat jeigu natūra grąžinamas mažesnis žemės plotas, negu savininkas turėjo, pilietis turi teisę buvusioje žemės valdoje pasirinkti pageidaujamą žemės sklypą, miško, vandens telkinio, į kuriuos jam pagal šį įstatymą turi būti atkurtos nuosavybės teisės, vietą.

Nuosavybės teisės į kaimo vietovėje esančią žemę ir žemę, apsodintą ir apaugusią mišku, piliečiams atkuriamos grąžinant ją natūra, išskyrus žemę, priskirtą valstybės išperkamai žemei.

Jeigu pilietis atsisako imti apsodintą ir apaugusį mišku žemės sklypą, valstybė jam atlygina pagal šio įstatymo 16 straipsnį.

Žemė gražinama natūra turėtoje vietoje piliečiui arba piliečiams bendrosios nuosavybės teise. Piliečiams, kuriems teismo sprendimu yra atnaujinti šio įstatymo 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyti praleisti terminai, žemė gražinama natūra tik pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 „Dėl žemės reformos vykdymo kaimo gyvenamojoje vietovėje“ (Žin., 1998, Nr. [33-882](#); 2005, Nr. [66-2359](#)) nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai šie piliečiai prašymus atkurti nuosavybės teises ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančius dokumentus pateikė iki Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimo dėl žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti parinktos teritorijos ribų patvirtinimo priėmimo. Gražinant žemės sklypą bendrosios nuosavybės teise, žemės reformos žemėtvarkos projekte žymimas ir vietovėje ženklinamas visas savininko turėtas (grąžintinas natūra) žemės sklypas, į kurį atkuriamos nuosavybės teisės. Žemės bendraturčių susitarimu žemė natūra gali būti gražinama atskirais sklypais.

Gražinant žemę natūra bendrosios nuosavybės teise, grąžintas žemės sklypas įregistruojamas Nekilnojamojo turto registre, jame nurodomi bendraturčiai ir jiems priklausančios bendrosios nuosavybės dalys.

Nuosavybės teisės į žemę natūra atkuriamos pažymėjus grąžinamo žemės sklypo ribas žemės reformos žemėtvarkos projekte ir paženklus jį vietovėje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [330](#), 2000-03-21, Žin., 2000, Nr. 25-652 (2000-03-24), i. k. 1001100NUTA00000330

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [915](#), 2007-08-29, Žin., 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

17. Žemė, kurioje įveisti pramoniniai sodai, uogynai ir medelynai, piliečiams gražinama natūra. Jeigu žemės savininkai pageidauja ir atsiskaito su naudotojais už medžius ir vaiskrūmius (nesusitarus kitaip), šios žemės naudotojai privalo ją palaisvinti per 3 metus. Sugrąžintos žemės savininkai su tos žemės naudotojais už medžius ir vaiskrūmius atsiskaito pagal Atsiskaitymo už pramoninių sodų, uogynų ir medelynų, esančių savininkams sugrąžintoje žemėje, vaismedžius ir vaiskrūmius tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1177 (Žin., 1999, Nr. [91-2674](#), 2010, Nr. 133-6770).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

18. Kaimo vietovėje esanti žemė, kurią naudoja arba nuomoja fiziniai, juridiniai asmenys ir Lietuvos Respublikoje įsteigti Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose Europos ekonominės erdvės valstybėse įsisteigusių įmonių filialai ir kuri pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 12 straipsnį nepriskirta valstybės išperkamai žemei, gražinama natūra. Iki atkuriamos nuosavybės teisės grąžinant šią žemę natūra, valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama prieš terminą nuomotojo reikalavimu. Tokiu atveju apie žemės nuomos sutarties nutraukimą prieš terminą turi būti raštu pranešta valstybinės žemės nuomininkui iki sprendimo atkurti nuosavybės teises priėmimo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (Žin., 2000, Nr. [74-2262](#)) nustatytais terminais. Valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama sprendimo atkurti nuosavybės teises priėmimo dieną. Sprendimas nutraukti valstybinės žemės nuomos sutartį įforminamas atskiru Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo įsakymu.

Kai gražinama natūra kitų fizinių ir juridinių asmenų naudojama ar nuomojama žemė, kurios reikia nuosavybės teise jų valdomiems pastatams ir statiniams (statomiems ar pastatytiems), taip pat poilsiaviečių pastatams ir statiniams (statomiems ar pastatytiems) eksploatuoti, arba kai nuosavybės teisės atkuriamos perduodant kitų asmenų nuomojamą žemę neatlygintinai nuosavybės lygiaverčiu

žemės sklypu, teisės ir pareigos pagal valstybinės žemės nuomos sutartį pereina žemės savininkui, jeigu šalys nesusitaria kitaip. Šiais atvejais, prieš atkurdamą nuosavybės teises, institucija, atkurianti nuosavybės teises, privalo būsimam žemės savininkui pranešti apie sudarytą valstybinės žemės nuomos sutartį, o valstybinės žemės nuomininkui – apie numatomą išnuomoto žemės sklypo (ar jo dalies) perleidimą. Atkuriant nuosavybės teises į kitų asmenų nuomojamo ar naudojamo žemės sklypo dalį, žemės sklypas paliekamas valdyti bendrosios nuosavybės teise kartu su valstybe.

Kai nuosavybės teisės atkuriamos perduodant nuosavybės neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės sklypą dviem ar daugiau piliečių į visą kitų asmenų nuomojamą žemės sklypo plotą, piliečių pageidavimu šis žemės plotas projektuojamas atskirais žemės sklypais. Tokiu atveju nuomos teisė išlieka tam pačiam plotui tomis pačiomis ribomis žemės sklype (-uose), suformuotame (-tuose) toje vietoje, kur iki atkuriant nuosavybės teises buvo nuomojamas žemės sklypas. Teisės ir pareigos pagal valstybinės žemės nuomos sutartį pereina naujesiems žemės savininkams, jeigu naujasis savininkas ir nuomininkas nesusitaria kitaip.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

19. Žemė, apšodinta ir apaugusi mišku, grąžinama natūra. Jeigu pilietis atsisako susigrąžinti apšodintą ir apaugusį mišką žemės sklypą, valstybė jam atlygina pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnį.

20. Žemė, kurioje įrengti tvenkiniai, neprivatizuoti pagal Lietuvos Respublikos valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą, grąžinama natūra piliečiams (išskyrus tvenkinio užtvankos įrenginius, jeigu jie priskirti pavojingiems įrenginiams) ribotam tiksliniam naudojimui. Tvenkinių užtvankų įrenginių, priskirtų pavojingiems įrenginiams, sąrašą ir jų užimtą žemės plotą tvirtina apskričių viršininkai, suderinę su Aplinkos ministerija.

Žemė, kurioje įrengti tvenkiniai (įskaitant su jais susijusių užtvankos įrenginių užimtą žemę), privatizuoti pagal Lietuvos Respublikos valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą ir naudojami pagal paskirtį, išperkama valstybės ir už ją atlyginama pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnį

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

21. Žemė, kurioje nutiestos komunikacijos, žemė, esanti išžvalgytų naudingųjų iškasenų nenaudojamų telkinių teritorijose, saugomose teritorijose, taip pat žemė, kurioje yra įrengtos ir naudojamos drėkinimo sistemos pašarinams plotams lietinti gyvulininkystės kompleksų nutekamaisiais vandenimis, grąžinama piliečiams įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatyto riboto tikslinio naudojimo sąlygomis. Jeigu šiuo atveju susigrąžinti žemės turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja, valstybė jiems atlygina pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnio 5–7 dalis.

22. Prie vienkiemų ir 1940–1990 metų ginkluoto pasipriešinimo dalyvių – karių savanorių tėviškių sunaikintų sodybų, esančių gyventojų asmeniniam ūkiui, tarnybinių dalų ir valstiečių ūkiui skirtose teritorijose, šių vienkiemų ir sunaikintų sodybų savininkų pageidavimu grąžinama natūra ne mažiau kaip 3 hektarai žemės ūkio naudmenų, o kita žemės sklypo dalis valstybės išperkama ir už ją atlyginama pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnį.

Kai įstatymo nustatyta tvarka žemės sklypas, kurį savininkas nori atgauti natūra, išskyrus šiame punkte aukščiau paminėtus atvejus, yra skirtas ir naudojamas gyventojų asmeniniam ūkiui arba valstiečių ūkiui, už jį savininkui, norinčiam, kad būtų atkurta nuosavybės teisė natūra, ar asmeniui, šiuo metu naudojančiam ar įgijusiam nuosavybės iš valstybės šį žemės sklypą, skiriamas

iki 30 procentų didesnio ploto sklypas iš laisvos žemės fondo žemės, esančios teritorijoje, kurią apima vietinis žemės reformos žemėtvarkos projektas. Jeigu piliečiai, kuriems nuosavybės teisės atkuriamos į tose teritorijose esančią žemę, yra 1918–1920 metų nepriklausomybės kovų kariai savanoriai, pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai, politiniai kaliniai, tremtiniai ar Vyčio Kryžiaus ordinu apdovanoti asmenys, jų sutuoktiniai, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimu jiems siūlomo iš apskrities teritorijoje esančio laisvos žemės fondo žemės sklypo plotas padidinamas iki 100 procentų. Jeigu apskrities teritorijoje laisvos žemės fonde nėra pakankamo žemės ploto, šių asmenų pageidavimu toks žemės sklypas suformuojamas kitos pageidaujamos apskrities teritorijoje. Šiems asmenims gali būti taikomos ir kitos įstatymų nustatytos lengvatos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

23. Kaimų, neišskirstytų į vienkiemius, teritorijoje, kurioje buvo rėžių sistema, žemė gražinama tik suprojektavus šioje teritorijoje susigrąžinančių žemę natūra piliečių žemės sklypų išdėstymą pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus, parengtus laikantis Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo metodikos, patvirtintos Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 207 (*Žin.*, 1998, Nr. [43-1189](#); 2008, Nr. [93-3690](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

24. Jeigu pilietis nepageidauja susigrąžinti žemės natūra turėtoje vietoje, jo teisės gali būti atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės sklypą iš laisvos žemės fondo pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme piliečiams nustatytą žemės plotų įsigijimo eiliškumą, taip pat perduodamas nuosavybėn neatlygintinai jo naudojamas lygiavertis žemės sklypas prie nuosavybės teise turimų pastatų.

Atkuriant nuosavybės teises valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose, žemė perduodama neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės sklypu tik už tame pačiame valstybiniame parke ar valstybiniame draustinyje turėtą žemę, mišką ar vandens telkinį ir tik tiems piliečiams, kurie tame valstybiniame parke ar valstybiniame draustinyje iki 2001 m. rugpjūčio 17 d. gyveno ir tebegyvena (arba mirties dieną gyveno, jeigu pilietis, kuriam atkuriamos nuosavybės teisės, yra miręs). Jeigu žemė gražinama bendrosios nuosavybės teise perduodant nuosavybę neatlygintinai, šios sąlygos taikomos visiems piliečiams, turintiems teisę į nuosavybės teisių atkūrimą.

Valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose žemė perduodama neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės sklypu, neskaidant jo į dalis, išskyrus asmeninio ūkio žemę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA000001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, *Žin.*, 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA000001270

Nr. [1075](#), 2009-09-02, *Žin.*, 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA000001075

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

25. Į piliečiui gražinamos natūra žemės, miško plotą arba perduodamą neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypui plotą įskaitomas tokio pat dydžio jo privatizuojamas namų valdos (išskyrus tas namų valdas, už kurias nustatytąja tvarka buvo įmokėtos įmokos) žemės sklypas ir jo naudojamas asmeniniam ūkiui žemės sklypas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1180](#), 2000-09-29, *Žin.*, 2000, Nr. 84-2554 (2000-10-06), i. k. 1001100NUTA000001180

26. Piliečiams, kurie nepageidauja natūra susigrąžinti mišku apaugusios žemės, gali būti perduodamas neatlygintinai nuosavybėn lygiavertis miško plotas iš laisvo miško fondo, jeigu šie piliečiai gyvena apskrityje, kurioje yra perduodamas nuosavybėn miškas.

27. Piliečių nuosavybės teisės į žemę, kuri pagal šios tvarkos 70 punktą yra valstybės išperkama, atkuriamos atlyginant jiems Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnio 9 dalyje nurodytais būdais. Jeigu žemę išperka valstybė, pilietis gali pasirinkti vieną ar kelis atlyginimo už valstybės išperkamą žemę būdus.

28. Piliečiams perduodami neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčiai žemės sklypai projektuojami laisvos žemės fondo žemėje pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme nustatytą žemės įsigijimo eilę. Laisvos žemės fondo žemė, kurią nuo 2004 m. rugpjūčio 7 d. naudoja piliečiai, atitinkantys Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo (Žin., 2003, Nr. [15-600](#); 2004, Nr. 124-4490) 2 straipsnyje nurodytas sąlygas, gali būti perduodama nuosavybėn neatlygintinai lygiavertio ploto turėtam žemės plotui tik šią žemę naudojančioms piliečiams, kurie turi teisę atkurti nuosavybės teises. Jeigu laisvos žemės fondo žemę nuo 2004 m. rugpjūčio 7 d. naudoja asmenys, atitinkantys minėto įstatymo 2 straipsnyje nurodytas sąlygas, tačiau neturintys teisės atkurti nuosavybės teises, nuosavybės teisės į šią žemę perduodant nuosavybėn neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės plotą kitiems asmenims neatkuriamos. Žemės naudojimo faktą patvirtina dokumentai, kurie pagal Valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų pardavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 18 d. nutarimu Nr. 236 (Žin., 2003, Nr. [18-780](#); 2004, Nr. 175-6483), įrodo žemės naudojimo faktą.

Valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose lygiaverčiai žemės sklypai projektuojami pagal šios tvarkos 24 punkte nustatytas sąlygas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, Žin., 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

29. Kai pagal rengiamą žemės reformos žemėtvarkos projektą susumavus laisvos žemės fondo žemę paaiškėja, kad piliečiui, pateikusiam prašymą jo pageidaujamoje kadastro vietovėje gauti neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypą, lygiavertį turėtajam, pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme nustatytą žemės įsigijimo eilę laisvos žemės fondo žemės nepakanka arba likusi laisvos žemės fondo žemė pažeista, užimta medžių, krūmų želdinių ar pelkių, žemėtvarkos skyriaus vedėjas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo išvados (-ų) dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn įvertinimo privalo piliečiui raštu apie tai pranešti registruotu laišku ir pasiūlyti rinktis žemės sklypą šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje. Tokiu atveju pilietis žemėtvarkos skyriui, kuriam pateikta išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn, per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo pateikia prašymą ir nurodo, kurios šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje pageidauja gauti lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį. Žemėtvarkos skyrius per 10 darbo dienų šį prašymą ir išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn raštu persiunčia tam žemėtvarkos skyriui, kurio veiklos teritorijoje pilietis pageidauja gauti perduodamą neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį. Jeigu raštu informuoti pilietį nėra galimybės dėl to, kad jis išvykęs ar pakeitęs gyvenamąją vietą ir nežinomas jo adresas arba pilietis per pirmiau nustatytą terminą nepateikia prašymo, išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn saugoma žemėtvarkos skyriaus archyve, kol pilietis kreipiasi ir (ar) pateikia prašymą gauti lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje.

Perduodamas neatlygintinai nuosavybėn lygiavertis turėtajam žemės, miško sklypas, vandens telkinys, piliečiui sutikus, projektuojamas kitos kadastro vietovės teritorijoje tik tuo atveju, kai pagal Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos interneto tinklalapyje Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos skelbiamą informaciją apie laisvos žemės fondą ir rengiamus žemės reformos žemėtvarkos

projektus piliečio pageidaujamos kadastro vietovės teritorijoje jo prašymas negalės būti tenkinamas, kadangi stiga laisvos žemės fondo žemės arba likusi laisvos žemės fondo žemė pažeista, užimta medžių, krūmų želdinių ar pelkių. Pažeistos, užimtose medžių, krūmų želdinių, pelkių žemės požymiai nustatomi vadovaujantis Žemės valstybinės apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis žemės ūkio ministro 2002 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. 302 (Žin., 2002, Nr. [80-3472](#); 2004, Nr. 179-6628).

Gauta išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn kitam žemėtvarkos skyriui persiunčiama tik tuo atveju, kai pagal pirmiau nurodytą skelbiamą informaciją kadastro vietovėje, kurios teritorijoje pilietis pageidauja gauti nuosavybėn neatlygintinai lygiavertį turėtajam žemės, miško ar vandens telkinio plotą, nėra laisvos žemės fondo žemės arba likusi laisvos žemės fondo žemė pažeista, užimta medžių, krūmų želdinių ar pelkių ir pilietis pageidauja gauti perduodamą neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį kitos savivaldybės kadastro vietovės teritorijoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [915](#), 2007-08-29, Žin., 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

30. Piliečiams perduodant neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypus, lygiavertčius turėtajam, žemės sklypai formuojami laikantis Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytos žemę įsigyjančių piliečių eilės ir perduodami pagal sudarytus žemės reformos žemėtvarkos projektus.

Tais atvejais, kai į projektuojamą perduoti neatlygintinai nuosavybėn tą patį žemės sklypą pretenduoja keli piliečiai, turintys vienodą pirmumo teisę, žemės sklypas perduodamas nuosavybėn neatlygintinai jį nuomojančiam piliečiui. Jeigu žemės sklypas, kurį pageidauja gauti nuosavybėn neatlygintinai keli vienodą pirmumo teisę turintys piliečiai, nebuvo išnuomotas, žemės sklypas perduodamas nuosavybėn neatlygintinai tam piliečiui, kurio nuosavybės teise priklausantis žemės sklypas ribojasi su perduodamu nuosavybėn neatlygintinai žemės sklypu, o jeigu tokių piliečių yra keletas arba jų nėra, – piliečiui, kuris pirmiau pateikia prašymą perduoti nuosavybėn neatlygintinai lygiavertį žemės sklypą (išvadą dėl žemės sklypo perdavimo neatlygintinai nuosavybėn).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1270](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

31. Gražinant žemę natūra arba žemės sklypus perduodant nuosavybėn neatlygintinai piliečiams, nustatomi žemės servitutai ir specialiosios žemės naudojimo sąlygos pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus.

V. NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į MIESTŲ ŽEMĘ ATKŪRIMO SĄLYGOS IR TVARKA

32. Nuosavybės teisės į miestų žemę atkuriamos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio ir šio skyriaus nustatyta tvarka bei sąlygomis.

33. Nuosavybės teisės atkuriamos į savininko turėtą žemę, bet ne didesnio kaip 150 hektarų ploto, įskaitant miškus ir vandens telkinius.

34. Nuosavybės teisės į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusių miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose, atkuriamos:

grąžinant natūra laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise, taip pat piliečiui, nuosavybės teise turinčiam pastatus, jo naudojamą teritoriją planavimo dokumentuose nustatytų ribų žemės sklypą, išskyrus žemę, pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirtą valstybės išperkamai žemei, ir žemę, kurios susigrąžinti turėtoje vietoje pilietis nepageidauja. Piliečiams, kuriems teismo sprendimu yra atnaujinti šio įstatymo 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyti praleisti terminai, nuosavybės teisės atkuriamos grąžinant žemę natūra teritorijose, kur buvo likusi rėžių sistema, jeigu šie piliečiai prašymus atkurti nuosavybės teises ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančius dokumentus pateikė iki savivaldybės

administracijos direktoriaus sprendimo dėl grąžinamų natūra žemės sklypų planų patvirtinimo priėmimo;

perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams, turintiems nuosavybės teise gyvenamuosius namus ar kitus pastatus, ne jų nuosavybės teise turėtoje žemėje, jų naudojamą teritorijų planavimo dokumentuose nustatytą ribų žemės sklypą prie šių statinių arba teritorijų planavimo dokumentuose numatytą jų naudojamą žemės sklypą kitai paskirčiai (daržui, sodui ir kitai), išskyrus Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją, bet ne didesnę kaip 0,2 hektaro Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone ir ne didesnę kaip 0,3 hektaro kituose miestuose. Šių perduodamų neatlygintinai nuosavybėn naudojamų žemės sklypų plotu atitinkamai mažinamas grąžinamos natūra ar išperkamos žemės plotas;

perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise naują pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 3 d. nutarimą Nr. 1324 „Dėl naujų žemės sklypų dydžio miestuose, detaliųjų planų rengimo ir teritorijų inžinerinės įrangos“ (Žin., 1997, Nr. [112-2835](#)) įrengtą arba neįrengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 920 „Dėl naujų žemės sklypų dydžių miestuose patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [67-1956](#), 2010, Nr. 40-1904) patvirtinto dydžio žemės sklypą tame mieste, kuriame buvo turėtoji žemė, išskyrus Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją, arba piliečių pageidavimu – mieste, kuriame jie gyvena (išskyrus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono miestus ir Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją). Miestų teritorijų dalyse, kurios įrašytos į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą (kultūrinių vietovių sąrašą), nauji žemės sklypai individualiai statybai ir kitai paskirčiai nuosavybėn neperduodami (išskyrus tuos atvejus, kai šioje teritorijoje pagal teritorijų planavimo dokumentus piliečiui nuosavybės teise turėtoje žemėje numatoma individuali statyba); neatlygintinai nuosavybėn perduodami nauji žemės sklypai tik tiems asmenims, kuriems šiose miestų teritorijų dalyse nuosavybės teise priklauso gyvenamieji namai arba kiti pastatai. Jeigu pilietis atsisako jam perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo įrengto ar neįrengto (pasirinktinai) žemės sklypo individualiai statybai, jam kompensuojama (jo pageidavimu) vidutinė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. 1243 „Dėl žemės sklypo mieste, už kurį kompensuojama pinigais, jeigu pilietis atsisako jam perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo individualiai statybai, vidutinės vertės nustatymo ir kompensacijos mokėjimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [97-2788](#)) nustatyto dydžio žemės sklypo tame mieste vertės pinigų suma pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnį, nepaisant prašymo atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą pateikimo dienos, jeigu šis prašymas pateiktas šio įstatymo nustatytais terminais.

Grąžinamos natūra laisvos (neužstatytos) žemės plotas sumažinamas iki 1 hektaro žemės sklypo dydžio, jeigu jame yra iki 2002 m. balandžio 19 d. pagal detaliuosius planus suformuoti žemės sklypai, perduodami neatlygintinai piliečiams individualiai statybai pagal šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 3 punktą, ir jų negalima suprojektuoti kitose miesto teritorijose dėl laisvos (neužstatytos) žemės šiame mieste stokos. Grąžinant piliečiams žemę natūra tokiose teritorijose, pilietis turi teisę buvusioje žemės valdoje pasirinkti pageidaujamą grąžintino žemės sklypo vietą.

Kai prie statinių esantis naudojamas žemės sklypas yra nuosavybės teise turėtoje žemėje ir yra didesnis kaip 0,2 arba 0,3 hektaro, piliečio pageidavimu jam grąžinamas natūra šis didesnis prie statinių naudojamo žemės sklypo plotas, taip pat prie šio naudojamo žemės sklypo išlikęs savininko turėtas laisvas (neužstatytas) žemės sklypo plotas. Kai yra keli piliečiai, turintys teisę atkurti nuosavybės teises į šią žemę, – jų pageidavimu neatlygintinai bendrojon arba šių statinių savininko nuosavybėn perduodamas prie statinių naudojamo žemės sklypo išlikęs laisvos (neužstatytos) žemės sklypo plotas.

Grąžinama laisva (neužstatyta) žemė suformuojama atskirais sklypais, turinčiais pagal miesto teritorijų bendruosius planus nustatytą pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį ir pagal parengtus detaliuosius planus jiems esant nustatytą teritorijos tvarkymo režimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475
 Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270
 Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387
 Nr. [1101](#), 2004-08-31, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101
 Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915
 Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

35. Piliečiams perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo, esančio miesto teritorijai priskirtoje žemėje, dydį kiekviename mieste tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė savivaldybės tarybos pasiūlymu. Minimalus perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo dydis – 0,04 hektaro (išskyrus nuosavybės teisę turėtą mažesnę žemės sklypą). Maksimalus perduodamo neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypo plotas turi būti ne didesnis kaip 0,2 hektaro Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone ir ne didesnis kaip 0,3 hektaro kituose miestuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

36. Jeigu piliečio turėtas žemės sklypas buvo ne mažiau kaip 0,04 hektaro didesnis už dabar jo naudojamą žemės sklypą, jam pagal galimybę papildomai perduodamas neatlygintinai nuosavybėn naujas ne mažesnis kaip 0,04 hektaro žemės sklypas individualiai statybai bei kitai paskirčiai. Bendras piliečiui perduoto neatlygintinai nuosavybėn jo naudojamo žemės sklypo ir papildomai perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo plotas neturi būti didesnis už Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 920 nustatytą perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo individualiai statybai bei kitai paskirčiai tame mieste plotą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

37. Piliečiams nauji žemės sklypai individualiai statybai ar kitai paskirčiai perduodami neatlygintinai nuosavybėn šia eilės tvarka:

piliečiams – pasirinktoje jų turėtos žemės vietoje, kai šie sklypai toje vietovėje yra numatyti detaliojame plane;

piliečiams, kurie yra 1918–1920 metų nepriklausomybės kovų kariai, savanoriai, pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviai, politiniai kaliniai, tremtiniai ar Vyčio Kryžiaus ordinu apdovanoti asmenys, jų sutuoktiniai, tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), – pagal jų prašymų atkurti nuosavybės teises padavimo datą;

piliečiams, iškeliamiems iš savininkams grąžintų gyvenamųjų namų, – pagal Valstybės garantijų gyvenamųjų namų, jų dalių, butų nuomininkams ir savininkams vykdymo eiliškumo, apskaitos ir kontrolės tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. 793 (*Žin.*, 2000, Nr. [56-1668](#); 2004, Nr. [50-1645](#)) nustatytą eiliškumą;

piliečiams – buvusiems gyvenamųjų namų savininkams, kai jiems namai negrąžinami, – pagal jų prašymų atkurti nuosavybės teises padavimo datą;

kitiems piliečiams – pagal jų prašymų atkurti nuosavybės teises padavimo datą, išskyrus septintojoje pastraipoje nurodytus piliečius;

piliečiams, kurie atsisakė grąžinamos žemės turėtoje vietoje, – pagal jų prašymų atkurti nuosavybės teises padavimo datą.

Lygiavėrciai žemės sklypai suteikiami piliečiams tokia pat eilės tvarka ir tik po to, kai piliečiams bus suteikti nauji žemės sklypai individualiai statybai ar kitai paskirčiai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475
 Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

38. Piliečių, pageidaujančių gauti neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus mieste, eilę tvirtina žemėtvarkos skyrių vedėjai.

Žemėtvarkos skyriaus vedėjas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos interneto tinklalapyje skelbia piliečių, pageidaujančių gauti neatlygintinai nuosavybėn naujus žemės sklypus mieste, eilę. Žemėtvarkos skyriaus vedėjas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos interneto tinklalapyje skelbia ir informaciją apie savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktus naujų žemės sklypų mieste, suprojektuotų perduoti neatlygintinai nuosavybėn, detaliuosius planus.

Piliečiui atsisakius siūlomo žemės sklypo, šis sklypas siūlomas kitam piliečiui pagal patvirtintą eilę. Atsisakius siūlomo žemės sklypo, piliečiui išlieka pirmumo teisė ne daugiau kaip 2 kartus rinktis žemės sklypą kitoje detalajame plane numatytoje vietoje. Pilietis, kuris iš viso 3 kartus atsisako siūlomo žemės sklypo, įrašomas į eilę paskutiniuju. Siūlomo žemės sklypo atsisakymas pateikiamas raštu išdėstant motyvus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

39. Jeigu piliečiui sugrąžintas ar perduodamas neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypas miesto teritorijai priskirtoje žemėje yra mažesnio ploto už sklypą, į kurį atkuriamą nuosavybės teisė, valstybė jam atlygina šios tvarkos 82 punkte nurodytais būdais.

40. Nuosavybės teisės į Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos ir Birštono miestų savivaldybių teritorijose esančią žemę, šių miestų savivaldybių teritorijoms priskirtą po 1995 m. birželio 1 d., atkuriamos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio nustatyta tvarka ją grąžinant natūra, o jeigu nurodytoji žemė pagal šio įstatymo 12 straipsnį priskirta valstybės išperkamai žemei, už ją valstybė atlygina pagal šio įstatymo 16 straipsnį. Minėtose teritorijose nauji žemės ūkio paskirties sklypai neatlygintinai nuosavybėn neperduodami, išskyrus sklypus, naudojamus asmeniniam ūkiui.

41. Suteikiamų neatlygintinai naudojamų ir naujų žemės sklypų individualiai statybai ar kitai paskirčiai ribos turi būti paženklintos vietovėje ir sklypai pažymėti Valstybinio žemės kadastro žemėlapyje tokia pat tvarka, kaip ir valstybės parduodamų žemės sklypų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

42. *Neteko galios nuo 2011-04-24*

Punkto naikinimas:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

VI. NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į MIŠKUS IR VANDENS TELKINIUS ATKŪRIMO SĄLYGOS IR TVARKA

43. Nuosavybės teisės į miškus ir vandens telkinius atkuriamos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 6 straipsnio ir šio skyriaus nustatyta tvarka.

44. Miškas grąžinamas natūra turėtoje vietoje piliečiui arba piliečiams bendrosios nuosavybės teise, išskyrus miškus, priskirtus valstybės išperkamiems miškams, ir miškus, kurių susigrąžinti natūra turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja.

45. Teritorijoje, kurioje buvo rėžių sistema, miškas grąžinamas tik suprojektavus šioje teritorijoje susigrąžinančių mišką natūra piliečių miško sklypų išdėstymą pagal parengtus žemės reformos žemėtvarkos projektus.

46. Miškas, kurio susigrąžinti natūra turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja, jiems gali būti grąžinamas perduodant nuosavybėn lygiavertį miško plotą iš laisvo miško fondo tik už turėtą mišką ir tik piliečiams, gyvenantiems tose apskrityse, kuriose yra perduodamas nuosavybėn miškas.

Už neišlikusį mišką piliečiams jų pageidavimu gali būti grąžinamas žemės plotas, kuriame buvo neišlikęs miškas.

Jeigu piliečiams grąžintinas miškas neišlikęs ir jie nepageidauja susigrąžinti žemės ploto, kuriame buvo neišlikęs miškas, šiems piliečiams gali būti perduodamas neatlygintinai nuosavybėn lygiavertis miško sklypas iš laisvo miško fondo – tik už turėtą mišką ir tik piliečiams, gyvenantiems tose apskrityse, kuriose yra perduodamas nuosavybėn miškas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

47. Miškai ir vandens telkiniai saugomose teritorijose piliečiams grąžinami ribotam tiksliniam naudojimui, jeigu jie sutinka su įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytu ribotu tiksliniu naudojimu. Jeigu tokio miško susigrąžinti natūra turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja, jiems gali būti perduodamas neatlygintinai nuosavybėn lygiavertis miško plotas iš laisvo miško fondo – tik už turėtą mišką ir tik piliečiams, gyvenantiems tose apskrityse, kuriose yra perduodamas nuosavybėn miškas (ši nuostata netaikoma valstybiniais parkams ir valstybiniais draustiniais).

Valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose miškas ir vandens telkiniai perduodami neatlygintinai nuosavybėn lygiavertiu miško ar vandens telkinio plotu, neskaidant sklypo į dalis, tik už tame pačiame valstybiniame parke ar valstybiniame draustinyje turėtą žemę, mišką ar vandens telkinį ir tik tiems piliečiams, kurie tame valstybiniame parke ar valstybiniame draustinyje iki 2001 m. rugpjūčio 17 d. gyveno ir tebegyvena (arba mirties dieną gyveno, jeigu pilietis, kuriam atkuriamos nuosavybės teisės, yra miręs).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, *Žin.*, 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

Nr. [1075](#), 2009-09-02, *Žin.*, 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA00001075

48. Nuosavybės teisė į miškus ir vandens telkinius, kurie pagal šį įstatymą yra valstybės išperkami, atkuriami atlyginant už juos šios tvarkos 82 punkte nurodytais būdais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

49. Perduoti neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam miško sklypą ar vandens telkinį pagal piliečių pageidavimą galima, jeigu:

- miškas ar vandens telkinys yra priskirtas valstybės išperkamam miškui, vandens telkiniui;
- miškas ar vandens telkinys neišlikęs;
- miško susigrąžinti natūra turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja;
- miškas ar vandens telkinys yra saugomoje teritorijoje.

50. Perduodami neatlygintinai nuosavybėn lygiavertiai miško sklypai ir vandens telkiniai projektuojami laisvos žemės fondo žemėje, laikantis Lietuvos Respublikos žemės reformos 10 straipsnyje nustatytos miško ir vandens telkinių įsigijimo eilės; šie sklypai perduodami pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus. Valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose lygiavertiai miško sklypai ir vandens telkiniai projektuojami pagal šios tvarkos 47 punkto nustatytas sąlygas.

Tais atvejais, kai į projektuojamą perduoti neatlygintinai tą patį miško sklypą ar vandens telkinį pretenduoja keli piliečiai, turintys vienodą pirmumo teisę, miško sklypas ar vandens telkinys perduodamas nuosavybėn neatlygintinai jį nuomojančiam piliečiui. Jeigu miško sklypas ar vandens telkinys, kurį pageidauja gauti nuosavybėn neatlygintinai keli vienodą pirmumo teisę turintys piliečiai, nebuvo išnuomotas, miško sklypas ar vandens telkinys perduodamas nuosavybėn neatlygintinai tam piliečiui, kurio nuosavybės teise priklausantis žemės sklypas (miško sklypas ar vandens telkinys) ribojasi su perduodamu nuosavybėn neatlygintinai miško sklypu ar vandens telkiniu, o jeigu tokių piliečių yra keletas arba jų nėra, – piliečiui, kuris pirmiau pateikia prašymą

perduoti nuosavybėn neatlygintinai lygiavertį miško sklypą ar vandens telkinį (išvadą dėl miško sklypo ar vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, *Žin.*, 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

51. Miškas grąžinamas natūra arba perduodamas nuosavybėn neatlygintinai lygiavertis turėtajam miško sklypas, jeigu piliečiai sutinka su žemės reformos žemėtvarkos projektuose nustatytais žemės servitutais, valstybinių parkų planavimo schemose nustatytų valstybinių parkų kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentais ir specialiosiomis miško naudojimo sąlygomis.

52. Vandens telkiniai, išskyrus vandens telkinius, pagal šio įstatymo 13 straipsnį priskirtus valstybės išperkamiems vandens telkiniams, grąžinami natūra turėtoje vietoje piliečiui arba piliečiams bendrosios nuosavybės teise.

Už neišlikusį vandens telkinį piliečiams jų pageidavimu gali būti grąžinamas žemės plotas, kuriame buvo neišlikęs vandens telkinys.

Jeigu piliečiams grąžintinas vandens telkinys neišlikęs ir jie nepageidauja susigrąžinti žemės ploto, kuriame buvo neišlikęs vandens telkinys, šiems piliečiams atlyginama šios tvarkos 82 punkte nurodytais būdais.

Už vandens telkinius saugomose teritorijose, kurių susigrąžinti natūra turėtoje vietoje piliečiai nepageidauja, jiems gali būti atlyginama perduodant nuosavybėn lygiavertį turėtajam vandens telkinį iš laisvos žemės fondo pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme (*Žin.*, 1991, Nr. [24-635](#); 1997, Nr. 69-1735) piliečiams nustatytą vandens telkinių plotų įsigijimo eiliškumą, taip pat perduodant nuosavybėn neatlygintinai piliečio naudojamą lygiavertį žemės sklypą prie nuosavybės teise turimų pastatų, išskyrus šios tvarkos 47 punkte nustatytus atvejus.

Valstybiniuose parkuose ir valstybiniuose draustiniuose lygiaverčiai vandens telkiniai projektuojami pagal šios tvarkos 47 punkto nustatytas sąlygas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

53. Jeigu iki Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ galiojimo sustabdymo laikinojo įstatymo įsigaliojimo dienos buvo priimti sprendimai dėl nuosavybės teisių į žemę ar mišką atkūrimo kompensuojant mišku ir miško sklypai vietovėje paženklinėti, šie miško sklypai piliečiams perduodami neatlygintinai nuosavybėn, jeigu jų nepageidauja natūra susigrąžinti savininkai. Tais atvejais, kai iki Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ galiojimo sustabdymo laikinojo įstatymo įsigaliojimo dienos buvo priimti sprendimai dėl nuosavybės teisių į žemę ar mišką atkūrimo kompensuojant mišku, tačiau miško sklypai vietovėje nebuvo paženklinėti, šiems piliečiams perduodami neatlygintinai nuosavybėn miško sklypai iš laisvo miško fondo, laikantis Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytos miško įsigijimo eilės.

54. Piliečiai, kurių žemė (miškas), iki priimant sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo kompensuojant mišku, buvo priskirta valstybės išperkamai žemei (miškui) ir kurie pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eilę pageidauja pirmumo teise gauti miško sklypus, privalo pateikti žemėtvarkos skyriui pažymą apie valstybės išperkamą žemę, mišką iš to žemėtvarkos skyriaus, kur buvo jų turėtoji žemė (miškas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

VII. NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į ŪKINĖS-KOMERCINĖS PASKIRTIES PASTATUS IR JŲ PRIKLAUSINIUS ATKŪRIMO TVARKA

55. Nuosavybės teisės į ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius atkuriamos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 7 straipsnio ir šio skyriaus nustatyta tvarka.

56. Už valstybės išperkamus, taip pat po 1991 m. rugpjūčio 1 d. neišlikusius dėl valstybės, savivaldybės institucijų priimtų sprendimų ūkinės-komercinės paskirties pastatus atlyginama pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnį.

57. Vadovaujantis sprendimu atkurti nuosavybės teises grąžinant natūra ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais, surašomas perdavimo aktas, kurį pasirašo savininkas ir perduodančioji šalis. Perdavimo aktą šalis pasirašo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo sprendimo atkurti nuosavybės teises priėmimo dienos.

58. Registruojant nuosavybės teises į natūra sugrąžintus ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius, Nekilnojamojo turto registro įstaigai pateikiami sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo ir perdavimo aktas.

59. Nuosavybės teisės į buvusius ūkinės-komercinės paskirties pastatus, nustatytą tvarka pertvarkytus į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, atkuriamos laikantis šios tvarkos VIII skyriuje išdėstytų reikalavimų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

60. Grąžinus ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius natūra, nuosavybės teisės į žemę, ant kurios yra sugrąžinti pastatai, atkuriamos laikantis šios tvarkos IV arba V skyriuje nustatytų reikalavimų. Piliečiai, kuriems sugrąžinti ūkinės-komercinės paskirties pastatai, gali atkurti nuosavybės teises į žemės sklypą nepriklausomai nuo to, ar buvo paduotas atskiras prašymas grąžinti šią žemę. Jeigu prie sugrąžintų pastatų esantis žemės sklypas privačios nuosavybės teise jų savininkui nepriklausė, jis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimu ir piliečio prašymu parduodamas Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme nustatyto dydžio arba nustatytą tvarka išnuomojamas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

61. Grąžinus natūra ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius, kuriuose vykdoma gamybinė veikla, savininkas negali mažinti įmonėje darbo vietų daugiau, negu leidžia įstatymai.

Prieš grąžinimą ūkinės-komercinės paskirties pastatai ir jų priklausiniai, juose esantys įrengimai bei kitas turtas turi būti įkainoti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymo nustatyta tvarka.

62. Susigrąžinęs natūra ūkinės-komercinės paskirties pastatus, savininkas juose esančius valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančius įrengimus ir kitas pagrindines priemones bei apyvartinį turtą (išskyrus lėšas) gali išsipirkti litais iš karto arba per 5 metus išsimokėtinai.

Išperkant išsimokėtinai, iš karto turi būti sumokėta ne mažiau kaip 15 procentų įrengimų, kitų pagrindinių priemonių ir apyvartinio turto įkainojimo vertės. Likusi suma išmokama šalių susitarimu lygiomis dalimis pirkimo-pardavimo sutartyje numatytais terminais ir sąlygomis. Pirkimo-pardavimo sutartyje palūkanų dydis nustatomas atsižvelgiant į Lietuvos banko skelbiamo paskutinio mėnesio (prieš pasirašant sutartį) indėlių, priimtų ilgesniam negu 12 mėnesių laikotarpiui, vidutinę metinę palūkanų komerciniuose bankuose normą, sumažintą 30 procentų. Pirkimo-pardavimo sutartyje turi būti numatytos sankcijos pirkėjui dėl įsipareigojimų nevykdymo.

Už išpirktus įrengimus ir kitas pagrindines priemones bei apyvartinį turtą gautos lėšos nustatytą tvarka pervedamos atitinkamai į valstybės ar savivaldybės privatizavimo fondus.

VIII. NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į GYVENAMUOSIUS NAMUS, JŲ DALIS, BUTUS ATKŪRIMO SĄLYGOS IR TVARKA

63. Nuosavybės teisės į išlikusius gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, taip pat gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, kurie po 1991 m. rugpjūčio 1 d. neišliko dėl valstybės, savivaldybės institucijų priimtų sprendimų, atkuriamos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 8 straipsnio ir šio skyriaus nustatyta tvarka.

64. Gyvenamieji namai, jų dalys, butai grąžinami natūra, jeigu:

64.1. jie yra tušti;

64.2. jie pertvarkyti į negyvenamąsias patalpas ir nėra naudojami švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, mokslo reikmėms ir globos namams pagal valstybės išperkamų iš piliečių gyvenamųjų namų, jų dalių ir butų, pertvarkytų į negyvenamąsias patalpas ir naudojamų švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, mokslo reikmėms bei globos namams, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 356 (Žin., 1999, Nr. [31-890](#));

64.3. juose gyvena nuomininkai, kai savininkai pageidauja patalpas susigrąžinti ir sutinka su Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais sąlygomis išnuomoti grąžintiną jiems namą, jo dalį, butą ir Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo (Žin., 1998, Nr. [61-1728](#); 2003, Nr. [102-4582](#)) 9 straipsnyje nustatytais valstybės garantijomis, nuomininkų ir savininkų teisėmis ir pareigomis;

64.4. jie nėra iš esmės pertvarkyti (rekonstruoti) taip, kad būtų pakeista daugiau kaip 50 procentų pagrindinių konstrukcijų ir sukurto naujo bendro ploto nebūtų galima atskirti nuo buvusiojo, jeigu visas bendras plotas 30 procentų neviršija buvusiojo;

64.5. jie nėra pagal įstatymus įsigyti privačion nuosavybėn.

65. Jeigu piliečiui grąžinamas namas, jo dalis, butas, kuriame gyvena nuomininkai, savivaldybės administracijos direktorius (arba kita institucija, priėmusi sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo) privalo raštu supažindinti pilietį su Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais sąlygomis ir Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo 9 straipsnyje nustatytais valstybės garantijomis, nuomininkų ir savininkų teisėmis ir pareigomis. Jeigu pilietis nesutinka, jam atlyginama Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnyje numatytais būdais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

66. Vadovaujantis sprendimu atkurti nuosavybės teises grąžinant natūra gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, surašomas perdavimo aktas, kurį pasirašo savininkas ir perduodančioji šalis. Tais atvejais, kai nuosavybės teisės atkuriamos į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, kuriems nėra atlikta teisinė registracija, perdavimo aktą pasirašo institucija, priėmusi sprendimą atkurti nuosavybės teises. Perdavimo aktą šalys pasirašo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo sprendimo atkurti nuosavybės teises priėmimo, išskyrus šio punkto antrojoje pastraipoje nurodytą atvejį.

Tuo atveju, kai grąžintinuose natūra namuose, jų dalyse, butuose gyvena nuomininkai, perdavimo aktas surašomas per mėnesį nuo to laiko, kai sugrąžinto gyvenamojo namo, jo dalies, buto nuomininkai patuština turėtas gyvenamąsias ir kitas patalpas arba nuomininkai iškeldinami iš jų.

67. Registruojant nuosavybės teises į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, Nekilnojamojo turto registro įstaigai pateikiami sprendimas atkurti nuosavybės teises ir perdavimo aktas, išskyrus šio punkto antrojoje pastraipoje nurodytą atvejį.

Registruojant nuosavybės teises į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą šios tvarkos 66 punkto antrojoje pastraipoje nurodytu atveju, Nekilnojamojo turto registro įstaigai pateikiamas tik sprendimas atkurti nuosavybės teises. Tokiu atveju Nekilnojamojo turto registre registruojami

nuosavybės teisė ir apribojimai, numatyti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 20 straipsnyje.

68. Gražinus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus natūra, nuosavybės teisės į žemę, ant kurios stovi sugrąžinti namai, atkuriamos laikantis šios tvarkos IV arba V skyriuje nustatytų reikalavimų. Piliečiai, kuriems sugrąžinti gyvenamieji namai, jų dalys, butai, gali atkurti savo nuosavybės teises į namų valdos žemės sklypą nepriklausomai nuo to, ar buvo paduotas atskiras prašymas grąžinti šią žemę. Jeigu prie sugrąžinto namo, jo dalies, buto esantis sklypas privačios nuosavybės teise nepriklausė namo, jo dalies, buto savininkui, jis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimu (ir piliečio prašymu) parduodamas Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme numatyto dydžio arba nustatytąja tvarka išnuomojamas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

69. Gražinus piliečiams gyvenamuosius namus, jų dalis, butus natūra arba perdavus nuosavybės kitas gyvenamąsias patalpas, jie kartu su savo šeimos nariais ir subnuomininkais privalo per 2 mėnesius nuo tuščių patalpų perdavimo dienos patuštinti nuomojamas valstybės ar savivaldybių butų fondo gyvenamąsias patalpas. Nepatuštinę nuomojamų patalpų piliečiai kartu su šeimos nariais ir subnuomininkais išskeldinami įstatymų nustatyta tvarka.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

IX. VALSTYBĖS IŠPERKAMA ŽEMĖ

70. Pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 12 straipsnį valstybės ir kitoms reikmėms žemė iš piliečių išperkama, jeigu ji:

užimta valstybės ir savivaldybės kelių; aerodromų, įrašytų į civilinių ir civilinių orlaivių skrydžiams naudojamų karinių aerodromų sąrašą su jų užimtos žemės plotais, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. birželio 5 d. nutarimu Nr. 685 (*Žin.*, 1998, Nr. [54-1494](#); 2004, Nr. [174-6446](#)); užimta karinių dalinių ir skirta valstybės sienos apsaugai (šios žemės plotai ir ribos patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 1030 „Dėl karinių dalinių užimtų žemės sklypų ir jų plotų sąrašo patvirtinimo“ (*Žin.*, 1998, Nr. [76-2169](#); 2010, Nr. [41-1949](#)), 1999 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. 1387 „Dėl Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos valstybės sienos apsaugai skirtų žemės plotų (pasienio juostos) ir jų ribų patvirtinimo“ (*Žin.*, 1999, Nr. [106-3079](#); 2008, Nr. [59-2218](#)), 2000 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 31 „Dėl Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos valstybės sienos apsaugai skirtų žemės plotų ir jų ribų patvirtinimo“ (*Žin.*, 2000, Nr. [5-146](#)), 2001 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 96 „Dėl Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos valstybės sienos apsaugai skirtų žemės plotų (pasienio juostos) ir jų ribų patvirtinimo“ (*Žin.*, 2001, Nr. [10-292](#); 2008, Nr. [59-2219](#)) ir 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 523 „Dėl Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos valstybės sienos apsaugai skirtų žemės plotų ir jų ribų patvirtinimo“ (*Žin.*, 2001, Nr. [40-1400](#));

yra naudingųjų iškasenų naudojamų telkinių teritorijoje ir nustatytąja tvarka suteikta naudotis juridiniams ar fiziniams asmenims laikantis Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatytų ir su Žemės ūkio ministerija suderintų plotų. Didesnių kaip 50 hektarų naudojamų telkinių plotai nustatomi pagal faktinį jų naudojimą, pridodant rezervinį plotą, numatomą panaudoti per 5 metus;

yra kaimo vietovėje ir po 1995 m. birželio 1 d. miestams priskirtoje teritorijoje pagal įstatymus užimta: namų valdų (sodybų) sklypų; valstybinių įstaigų ir organizacijų bei visuomeninės paskirties pastatams ir įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų sklypų, išskyrus poilsiaviečių pastatų ir statinių užimtus žemės sklypus; kitų visuomenės poreikiams naudojamų teritorijų (gatvių, aikščių, parkų, skverų, kapinių, vandenviečių, paplūdimių ir kitų);

suteikta individualiems gyvenamiesiems namams statyti. Šių žemės sklypų (teritorijų) plotai ir ribos nustatomi žemėtvarkos projektuose;

iki 1995 m. birželio 1 d. buvo miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose (išskyrus tą atvejį, kai prie statinių esantis naudojamas žemės sklypas yra nuosavybės teise turėtoje žemėje ir perduodamas neatlygintinai nuosavybėn) ir pagal įstatymus nustatyta tvarka patvirtintuose detaliuosiuose planuose užimta: pastatams, statiniams ar įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų žemės sklypų; kitų naudojamų ar naujų infrastruktūros objektų – įvairių veiklos sričių, aptarnaujančių ūkį ir gyventojus, užtikrinančių krašto, gyventojų saugumą, gamtos ir kultūros vertybių apsaugą, komplekso (energetika, transportas, ryšiai, statyba, švietimas, sveikatos apsauga, rekreacija ir turizmas, gamtos ir kultūros vertybių apsauga ir atliekų sutvarkymas, krašto, civilinė ir priešgaisrinė sauga) teritorijų; žemės sklypų, numatomų naudoti uostams ir jų įrenginiams, valstybiniais geležinkeliais, magistraliniams vamzdynamics, aukštos įtampos elektros linijoms tiesti, svarbioms valstybinės reikšmės statyboms, bendroms gyventojų reikmėms, visuomeninei statybai ir rekreacijai, valstybinių geodezinių, gravimetrinių ir astronominių tinklų punktams įtvirtinti, gamtos, archeologijos ir istorijos kompleksų ir objektų apsaugos reikalams, savivaldybių funkcijoms atlikti reikalingų komunalinio ūkio, socialinių, švietimo, kurortinio gydymo, rekreacijos, rehabilitacijos, poilsio tikslams skirtų objektų, kurių svarbą vietos bendruomenei savo sprendimu pripažįsta savivaldybės taryba, eksploatavimui ir bendram (viešam) naudojimui, valstybei svarbiems ekonominiams projektams, kurių valstybinę svarbą savo sprendimu pripažįsta Lietuvos Respublikos Seimas arba Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendinti; žemės sklypų, numatomų perduoti individualiai statybai nuosavybėn neatlygintinai asmenims pagal šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalį, jeigu jie jau iki 2002 m. balandžio 19 d. pagal detaliuosius planus suformuoti grąžintinoje piliečiui žemėje;

užimta sodininkų bendrijų sodų;

yra valstybinių rezervatų, nacionalinių ir regioninių parkų rezervatų, Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijoje;

pagal įstatymus įsigyta privačion nuosavybėn;

pagal įstatymus suteikta ir naudojama gyventojų asmeniniam ūkiui, taip pat suteikta tarnybinėms žemės daloms, išskyrus ne mažesnius kaip 3 hektarų žemės ūkio naudmenų žemės sklypus prie vienkiamų ir 1940–1990 metų ginkluoto pasipriešinimo dalyvių – karių savanorių tėviškių sunaikintų sodybų, esančius gyventojų asmeniniam ūkiui, tarnybinių dalų ir valstiečių ūkiui skirtose teritorijose ir pagal šio įstatymo 4 straipsnio 8 dalį grąžinamus natūra šių vienkiamų ir sunaikintų sodybų savininkams. Asmeninio ūkio arba tarnybinių dalų žemės sklypų dydžiai ir jų ribos nustatomi parengtuose naujuose žemės reformos žemėtvarkos projektuose;

suteikta kaimo vietovėje mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, profesinio mokymo, valstybinėms socialinės globos ir rūpybos įstaigoms, valstybiniams specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotą veislininkystės ir sėklininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip ½ akcijų. Šios žemės naudotojų sąrašą ir jų naudojamų žemės sklypų dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

yra su įrengtais tvenkiniais, pramoninės žuvininkystės tvenkiniais (įskaitant užtvankos įrenginių užimtą žemę);

pagal įstatymus suteikta ir naudojama valstiečių ūkiui, jeigu šią žemę jos naudotojui leista pirkti ir už ją sumokėti pinigai ar valstybės vienkartinės išmokos;

yra valstybinių parkų ir valstybinių draustinių teritorijose, ypač vertingose ekologiniu, archeologiniu ir rekreaciniu požiūriais. Šių teritorijų ribas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė; teritorijų ribų planus ir sąrašus rengia Aplinkos ministerija, suderinusi su savivaldybės administracijos direktoriumi ir žemėtvarkos skyriaus vedėju;

užimta gyvenamųjų namų, jų dalių, butų, kurie pagal šio įstatymo 15 straipsnį priskirti valstybės išperkamiems. Šių žemės sklypų, jų dalių plotai ir ribos nustatomi teritorijų planavimo dokumentuose;

iki 1995 m. birželio 1 d. buvo miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose ir užimta parkų, kurių ribas ir plotus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, *Žin.*, 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [764](#), 2006-08-01, *Žin.*, 2006, Nr. 86-3359 (2006-08-05), i. k. 1061100NUTA00000764

Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

70¹. Žemė iš piliečių, kuriems teismo sprendimu atnaujinti šio įstatymo 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyti praleisti terminai, taip pat išperkama valstybės ir už ją atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, jeigu ji:

70¹.1. pagal įstatymų nustatyta tvarka patvirtintus žemės reformos žemėtvarkos projektus užimta suprojektuotų numatomų perduoti neatlygintinai nuosavybėn kitiems piliečiams žemės sklypų;

70¹.2. iki 1995 m. birželio 1 d. buvo miestams nustatyta tvarka priskirtose teritorijose, kur buvo likusi rėžių sistema, ir pagal nustatytą tvarką savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus žemės sklypų planus numatoma grąžinti piliečiams, kurie prašymus atkurti nuosavybės teises ir nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančius dokumentus pateikė iki sprendimo dėl šių planų patvirtinimo priėmimo.

Papildyta punktu:

Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

X. VALSTYBĖS IŠPERKAMI MIŠKAI IR VANDENS TELKINIAI

71. Pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 13 straipsnį miškai ir vandens telkiniai iš piliečių išperkami valstybės, jeigu jie yra:

priskirti valstybinės reikšmės miškams, valstybinės reikšmės vidaus vandenims. Šių miškų ir vandens telkinių plotus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

priskirti valstybiniams rezervatams, valstybinių parkų rezervatams ir rezervatinėms apyrbėms, Kuršių nerijos nacionaliniam parkui;

priskirti miestų miškams, miestų sanitarinės apsaugos pirmajai zonai, miško parkams. Išvardytųjų miškų sąrašus su juose nurodytais miškų plotais tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

priskirti miško genetiniams draustiniams, valstybiniams miško medelynams, valstybiniams miško daigynams ir miško sėklinėms plantacijoms;

priskirti miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei selekcinės sėklininkystės objektams. Šių miškų plotus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

valstybinės reikšmės miškai, esantys 7 km pločio juostoje nuo Baltijos jūros ir Kuršių marių; pagal įstatymus įsigyti privačion nuosavybėn.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [590](#), 2002-04-30, *Žin.*, 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

71¹. Miškas ir vandens telkiniai iš piliečių, kuriems teismo sprendimu atnaujinti šio įstatymo 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyti praleisti terminai, taip pat išperkami valstybės ir už juos atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, jeigu jie pagal įstatymų nustatyta tvarka patvirtintus žemės reformos žemėtvarkos projektus užimti suprojektuotų numatomų perduoti neatlygintinai nuosavybėn kitiems piliečiams miško sklypų ar vandens telkinių.

Papildyta punktu:

Nr. [915](#), 2007-08-29, Žin., 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

XI. VALSTYBĖS IŠPERKAMI ŪKINĖS-KOMERCINĖS PASKIRTIES PASTATAI

72. Ūkinės-komercinės paskirties pastatai iš Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 2 straipsnyje nurodytų piliečių išperkami valstybės ir už juos atlyginama pagal jo 16 straipsnį, jeigu jie:

yra iš esmės perstatyti (rekonstruoti) taip, kad pakeista daugiau kaip 60 procentų pagrindinių konstrukcijų ir sukurto naujo ploto negalima atskirti nuo buvusiojo;

pagal įstatymus yra įsigyti privačion nuosavybėn.

73. Norint nustatyti, kiek procentų pagrindinių (laikančiųjų) konstrukcijų yra pakeista, imamas pastatų, statinių (ar jų dalių) nacionalizavimo metu buvusių konstrukcijų pakeistosios (neiškiosios) dalies vertės santykis su visa tuo metu buvusių pagrindinių (laikančiųjų) konstrukcijų verte palyginamosiomis kainomis (į konstrukcijų susidėvėjimą neatsižvelgiama). Sustiprintos konstrukcijos iš dalies įskaičiuojamos į pakeistųjų konstrukcijų vertę Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka;

Jeigu pagrindinės (laikančiosios) konstrukcijos sustiprinimo darbų vertė prilygsta visai buvusios konstrukcijos vertei arba yra už ją didesnė, visa konstrukcija laikoma pakeista ir į pastato pakeistų konstrukcijų dalį įskaičiuojama buvusios konstrukcijos vertė.

Prie pagrindinių (laikančiųjų) pastato konstrukcijų priskiriami pamatai, išorės ir vidaus sienos, karkasas (kolonos, stulpai, sijos, standumo ir surišimo konstrukcijos), santvaros, posantvariai ir pokraninės sijos, perdangų bei denginių laikančiosios dalys (išskyrus apšiltinimą, hidroizoliaciją, grindis bei dangą), laiptų, balkonų ir lodžų konstrukcijos, liftų šachtos ir stogo laikančiosios konstrukcijos.

74. Jeigu iš esmės perstatytame (rekonstruotame) ūkinės-komercinės paskirties pastate pakeista daugiau kaip 60 procentų pagrindinių konstrukcijų, bet sukurta naują plotą galima atskirti nuo buvusiojo, savininko pageidavimu išlikusioji pastato dalis gali būti grąžinama natūra.

75. Sukurtą naują plotą (priestatus, antstatus) atskirti nuo buvusiojo galima tada, kai sukurto naujo ploto patalpas (priestatus, antstatus) be rekonstrukcijos galima naudoti nepažeidžiant architektūros, statybos, higienos, sanitarijos ir priešgaisrinės apsaugos reikalavimų.

XII. VALSTYBĖS IŠPERKAMI GYVENAMIEJI NAMAI, JŲ DALYS, BUTAI

76. Gyvenamieji namai, jų dalys, butai valstybės išperkami iš Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 2 straipsnyje nurodytų piliečių ir už juos atlyginama pagal šio įstatymo 16 straipsnį, jeigu:

76.1. jie pertvarkyti į negyvenamąsias patalpas ir įrašyti į valstybės išperkamų iš piliečių gyvenamųjų namų, jų dalių ir butų, pertvarkytų į negyvenamąsias patalpas ir naudojamų švietimo, sveikatos apsaugos, kultūros, mokslo reikmėms bei globos namams, sąrašą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

76.2. jie iš esmės pertvarkyti taip, kad pakeista daugiau kaip 50 procentų pagrindinių konstrukcijų ir sukurto naujo bendrojo ploto negalima atskirti nuo buvusiojo, jeigu visas bendrasis plotas 30 procentų viršija buvusįjį;

76.3. pagal įstatymus jie įsigyti privačion nuosavybėn;

76.4. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodyti piliečiai nesutinka su reikalavimu, numatytu šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje, – išnuomoti grąžintiną jiems gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, kuriame gyvena nuomininkai.

77. Gyvenamojo namo pagrindinių konstrukcijų pertvarkymo procentas nustatomas pagal šios tvarkos 73 punktą.

Jeigu sukurta naują gyvenamojo namo plotą galima atskirti nuo buvusiojo ir visas bendrasis plotas 30 procentų neviršija buvusiojo, išlikusioji namo dalis grąžinama savininkui natūra.

78. Sukurtas naujas plotas atskiriamas nuo buvusiojo laikantis šios tvarkos 75 punkto nuostatų.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

XIII. ATLYGINIMAS PILIEČIAMS UŽ VALSTYBĖS IŠPERKAMĄ NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ

79. Už valstybės išperkamą išlikusį nekilnojamąjį turtą, taip pat už nekilnojamąjį turtą, kuris iki 1991 m. rugpjūčio 1 d. buvo išlikęs, tačiau po to jo neliko dėl valstybės, savivaldybės institucijų priimtų sprendimų, piliečiams atlygina valstybė.

80. Kai valstybė atlygina piliečiams už nekilnojamąjį turtą, kuris pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą negrąžinamas natūra, laikomasi negrąžinamo turto ir vietoj jo perduodamo kito turto, kuriuo atlyginama už valstybės išperkamą turtą, lygiavertiškumo principo.

81. Kai atlyginama už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, taip pat žemę, mišką, vandens telkinius, kurių piliečiai Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo nustatytais atvejais nepageidauja susigrąžinti natūra, atlyginimas (perduodamų neatlygintinai nuosavybės žemės, miško, vandens telkinio vertė) apskaičiuojamas vadovaujantis Žemės įvertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 205 (*Žin.*, 1999, Nr. [21-597](#); 2002, Nr. [102-4574](#)). Atlyginant už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, taip pat turtą, kurio piliečiai šio įstatymo nustatytais atvejais nepageidauja susigrąžinti natūra, atlyginimas (perduodamų neatlygintinai nuosavybės pastatų, statinių, jų dalių, kito turto vertė) apskaičiuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu (*Žin.*, 1999, Nr. [52-1672](#)) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. 1455 „Dėl valstybės išperkamo iš savininkų turto bei savininkams sugrąžintų gyvenamųjų namų, jų dalių, butų, kuriuose gyvena nuomininkai, vertės nustatymo“ (*Žin.*, 1998, Nr. [113-3137](#)).

Kai atlyginama už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą vertybiniais popieriais (akcijomis), išduodamų vertybinių popierių (akcijų) skaičius nustatomas laikantis Atlyginimo piliečiams už valstybės išperkamą išlikusį nekilnojamąjį turtą, taip pat kompensavimo savininkams už suprojektuoto ir kadastriniais matavimais nustatyto žemės, miško sklypo plotų skirtumą, viršijantį leistiną matavimo tikslumą, valstybei nuosavybės teise priklausančiais vertybiniais popieriais (akcijomis) taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 1130 (*Žin.*, 2002, Nr. [72-3078](#); 2010, Nr. [145-7446](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

82. Už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius valstybė piliečiams atlygina šiais būdais:

perduodama lygiavertį žemės, miško ar vandens telkinio plotą. Už miesto teritorijoje esančią žemę (išskyrus už miesto teritorijoje turėtą mišką) mišku neatlyginama;

įskaitymu panaikindama piliečio pinigines prievoles valstybei, atsiradusias po nekilnojamojo turto nusavinimo iki sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo dienos;

vertybiniais popieriais;

perduodama neatlygintinai nuosavybės lygiavertį turėtajam naują žemės sklypą individualiai statybai miestuose ir kaimo vietovėse, kur buvo turėtoji žemė, lygiavertį turėtajam žemės sklypą prie nuosavybės teise turimų pastatų (nepriklausomai nuo turėtos žemės vietos). Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka piliečio pageidavimu lygiavertis turėtajam naujas žemės sklypas individualiai statybai gali būti perduotas neatlygintinai nuosavybėn kituose, negu buvo turėtas žemės sklypas, miestuose bei kaimo vietovėse, išskyrus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono ir Neringos miestus;

pinigais – išpirkdamą kaimo vietovėje žemę, mišką, išskyrus Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 4 straipsnio 7 ir 10 dalyse ir 6 straipsnio 3 ir 7 dalyse nurodytus atvejus, taip pat išskyrus atvejį, kai privačion nuosavybėn iš laisvos žemės fondo yra įsigyta žemė, kurios susigrąžinti nepageidavo šios tvarkos 2 punkte nurodyti piliečiai. Atlyginimo pinigais dydis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimu padidinamas 15 procentų, jeigu išperkama žemė, į kurią nuosavybės teisės yra atkurtos arba atkuriamos piliečiams – 1918–1920 metų nepriklausomybės kovų kariams savanoriams, pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams, politiniams kaliniams, tremtiniais ar Vyčio Kryžiaus ordinu apdovanotiems asmenims, jų sutuoktiniais, tėvams (įtėviams), vaikams (įvaikiams), ir jeigu ta žemė pagal šio įstatymo 12 straipsnį yra priskirta valstybės išperkamai žemei ir naudojama asmeniniam arba valstiečių ūkiui, tarnybinėms daloms;

pinigais – išpirkdamą žemę, kuri Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka buvo priskirta miestų teritorijoms nuo 1991 m. rugpjūčio 1 d. iki 1995 m. birželio 1 dienos;

pinigais – Lietuvos Respublikos piliečiams politiniams kaliniams ir tremtiniais, sugrįžusiems iš tremties po šio įstatymo įsigaliojimo ir nepageidaujantiems susigrąžinti žemės, miško ir vandens telkinių kaimo vietovėse natūra;

pinigais – piliečiams, atsisakiusiems jiems perduodamo neatlygintinai nuosavybėn naujo žemės sklypo individualiai statybai miestuose, kompensuojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio žemės sklypo tame mieste vidutinės vertės sumą;

perduodama neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam vandens telkinį – už išperkamą arba neišlikusį vandens telkinį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

83. Pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą valstybė išperka natūra negrąžinamus ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius, atlygindama vertybiniais popieriais (akcijomis) šios tvarkos 81 punkte nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

84. *Neteko galios nuo 2004-04-11*

Punkto naikinimas:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

85. *Neteko galios nuo 2004-04-11*

Punkto naikinimas:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

86. Už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus valstybė piliečiams atlygina teisingai kompensuodama pagal rinkos vertę, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu, šiais būdais:

perduodama neatlygintinai nuosavybėn jų nuomojamus valstybės ar savivaldybės butų fondo butus (vertės skirtumas padengiamas);

perduodama neatlygintinai nuosavybėn butus, lygiaverčius turėtiesiems namams, jų dalims, butams;

perduodama neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčius turėtiesiems namams, jų dalims, butams naujus žemės sklypus individualiai statybai toje vietovėje, kurioje jie buvo. Piliečio pageidavimu lygiavertis naujas žemės sklypas individualiai statybai gali būti perduotas neatlygintinai nuosavybėn kituose, negu buvo gyvenamieji namai, jų dalys, butai, miestuose ir kaimo vietovėse, išskyrus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono ir Neringos miestus;

perduodama neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčius turėtiesiems namams, jų dalims, butams tuščius nenuomojamus pastatus, statinius arba jų dalis;

įskaitymu panaikindama piliečių pinigines prievolės valstybei, atsiradusias po nekilnojamojo turto nusavinimo iki sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimo dienos;

perduodama neatlygintinai nuosavybėn kitą turtą;

pinigais ir (ar) vertybiniais popieriais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

87. Atlyginimo už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus būdą (vieną ar kelis būdus iš pasiūlytųjų) pasirenka pilietis.

Jeigu pilietis pageidauja atkurti nuosavybės teisę į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą natūra, o pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 15 straipsnį ir šios tvarkos 76 punktą tas gyvenamasis namas, jo dalis, butas negali būti grąžinti natūra, savivaldybės administracijos direktorius ar valstybės institucija apie tai raštu informuoja pilietį ir siūlo pasirinkti kurį nors iš šios tvarkos 86 punkte nurodytų atlyginimo būdų. Pilietis per mėnesį nuo informacijos gavimo turi pasirinkti gyvenamojo namo, jo dalies, buto atlyginimo būdą ir pateikti dėl to rašytinį prašymą institucijai, priimančiai sprendimą atkurti nuosavybės teises į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

88. *Neteko galios nuo 2004-04-11*

Punkto naikinimas:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

89. Už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus piliečiams perduodant neatlygintinai nuosavybėn jų nuomojamus valstybės ar savivaldybės butų fondo butus ir atlyginant gyvenamųjų patalpų vertės skirtumą, gyvenamųjų patalpų vertės skirtumas piliečio pasirinkimu kompensuojamas pinigais ir (ar) vertybiniais popieriais. Perduodant piliečiui neatlygintinai nuosavybėn jo nuomojamą butą, surašomas perdavimo aktas, kurį pasirašo perduodančioji (savivaldybės administracijos direktorius arba valstybės institucija) ir priimančioji (pilietis, kuriam valstybė atlygina už gyvenamąjį namą, jo dalį, butą) šalys.

Registruojant nuosavybės teises į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, Nekilnojamojo turto registro įstaigai pateikiami sprendimas atkurti nuosavybės teises ir perdavimo aktas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

90. Už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus neatlygintinai nuosavybėn perduodamos kitos lygiavertės (jeigu vertė mažesnė, atlyginamas jos skirtumas) gyvenamosios patalpos šia tvarka:

90.1. butas piliečio nuosavybėn suteikiamas toje gyvenamojoje vietovėje, kurioje jis šiuo metu gyvena, pateikus savivaldybės administracijos direktoriui prašymą, sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ir pažymą apie valstybės išperkamo gyvenamojo namo, jo dalies, buto vertę;

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

90.2. savivaldybės administracijos direktorius sudaro piliečių, iš kurių valstybė išperka gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, suteikdama nuosavybėn butus, sąrašą. Sąraše nurodomas piliečio vardas, pavardė, kartu su juo gyvenančių šeimos narių (kurie neturi nuosavybės teise kito gyvenamojo ploto) skaičius, išperkamo gyvenamojo namo, jo dalies, buto vertė.

Sąrašas sudaromas pagal sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimo datą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

90.3. butas piliečio nuosavybėn suteikiamas savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu. Jame nurodomas piliečio, kuriam butas suteikiamas nuosavybėn, vardas, pavardė, kartu su juo gyvenančių šeimos narių skaičius, sprendimo priėmimo pagrindas (įtraukimo į piliečių, iš kurių valstybė išperka gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, suteikdama nuosavybėn butus, sąrašą data ir eilės numeris), išperkamo gyvenamojo namo, jo dalies, buto vertė, suteikiamo nuosavybėn buto vertė, adresas, bendrasis naudingas plotas, kambarių skaičius. Jeigu suteikiamas nuosavybėn butas yra mažesnės vertės nei išperkamas gyvenamasis namas, jo dalis, butas, nurodomas vertės skirtumas. Pilietis raštu nurodo pageidaujamą vertės skirtumo išpirkimo būdą – pinigais ir (ar) vertybiniais popieriais;

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

90.4. apie tai, kad piliečiui suteiktas nuosavybėn butas, įrašoma pažymoje apie valstybės išperkamo gyvenamojo namo, jo dalies, buto vertę (kartu nurodoma suteiktojo nuosavybėn buto bendrasis plotas ir vertė). Padarius įrašą, ši pažyma grąžinama piliečiui. Apie buto suteikimą nuosavybėn raštu pranešama institucijai, priėmusiai sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo;

90.5. suteikiamo nuosavybėn buto vertė prilyginama (yra lygi):

kai butas perkamas iš juridinių ar fizinių asmenų, – šio buto pirkimo-pardavimo sutartyje nurodytai kainai, kai konkurso būdu perkami statybos rangos darbai naujam butui pastatyti ir įrengti, – statybos rangos sutartyje nurodytai šio buto kainai;

kitais atvejais – šio buto vertei, nustatyta pagal Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimą Nr. 1455;

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

90.6. nuosavybės teisės į perduotą neatlygintinai nuosavybėn butą įregistruojamos ta pačia tvarka, kaip ir į kitą natūra sugrąžintą nekilnojamąjį turtą;

90.7. piliečiai, kuriems suteiktas nuosavybėn butas, su kartu gyvenančiais šeimos nariais ir subnuomininkais privalo per 2 mėnesius patušinti nuomojamas valstybės ar savivaldybės gyvenamąsias patalpas.

91. Už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus piliečiams perduodami neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčiai turėtiesiems namams, jų dalims, butams nauji žemės sklypai individualiai statybai šia tvarka – pilietis, kuriam atkurta nuosavybės teisė į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą atlyginant perduodamu nuosavybėn žemės sklypu individualiai statybai, pateikia žemėtvarkos skyriaus, kurio veiklos teritorijoje buvo gyvenamasis namas, jo dalis, butas, arba apskrities, kurios teritorijoje pilietis pageidauja gauti sklypą (išskyrus Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono ir Neringos miestus), vedėjui prašymą, sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ir pažymą apie išperkamo gyvenamojo namo, jo dalies, buto vertę. Žemės sklypai individualiai statybai perduodami nuosavybėn laikantis šios tvarkos V skyriaus reikalavimų; apie tai, kad piliečiui neatlygintinai perduotas žemės sklypas individualiai statybai, informuojama institucija, priėmusi sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1270](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

92. Už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, jų dalis, butus piliečiams perduodami neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčiai turėtiesiems gyvenamiesiems namams, jų dalims, butams tušti nenuomojami pastatai, statiniai arba jų dalys laikantis šio punkto reikalavimų.

Institucija, atkurianti piliečių nuosavybės teises į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, jų pageidavimu gali priimti sprendimą išpirkti gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, perduodama piliečių nuosavybėn jos valdomus ir naudojamus patikėjimo teise kaip valstybės turtą tuščius nenuomojamus ir nenaudojamus pastatus. Sprendime nurodoma perduodamų pastatų adresas, plotas, vertė.

Institucija sudaro tuščių, nenuomojamų ir nenaudojamų pastatų, kurie gali būti perduodami piliečiams nuosavybėn neatlygintinai už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, sąrašus. Sąrašai tikslinami kasmet iki sausio 15 dienos bei liepos 15 dienos. Su jais turi teisę susipažinti kiekvienas pilietis, kuriam atkuriamos nuosavybės teisės į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą.

Kai tuščius nenuomojamus pastatus, statinius arba jų dalis valstybės valdymo institucijos ir savivaldybės yra perdavusios valstybės įmonei Valstybės turto fondui ir šie pastatai, statiniai ar jų dalys neįtraukti į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą privatizuojamų objektų sąrašą, šių pastatų, kurie gali būti perduodami piliečiams nuosavybėn neatlygintinai už valstybės išperkamus gyvenamuosius namus, sąrašus sudaro valstybės įmonė Valstybės turto fondas ir apie tai praneša valstybės valdymo institucijoms ir savivaldybėms, kurios šiuos pastatus yra perdavusios valstybės įmonei Valstybės turto fondui.

Valstybės įmonė Valstybės turto fondas šiuos pastatus perduoda valstybės valdymo institucijoms jų prašymu, kai jos susitaria su piliečiais dėl šių pastatų perdavimo nuosavybėn neatlygintinai.

Perduodami piliečiams nuosavybėn pastatai turi būti inventorizuoti; perduodant pastatus piliečiams, surašomas jų perdavimo aktas, kurį pasirašo perduodančioji ir priimančioji šalys. Nuosavybės teisės į perduodamus pastatus ir statinius registruojamos pateikus Nekilnojamojo turto registro įstaigai sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ir perdavimo aktą.

Perduodami piliečių nuosavybėn pastatai įvertinami pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimo Nr. 1455 reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [142](#), 2003-01-31, Žin., 2003, Nr. 13-506 (2003-02-05), i. k. 1031100NUTA00000142

93. Piliečiui už valstybės išperkamą žemę, miškus, vandens telkinius, taip pat gyvenamuosius namus, jų dalis, butus atlyginant įskaitymu panaikinant jo pinigines prievoles valstybei, atsiradusias po nekilnojamojo turto nusavinimo iki sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimo dienos, laikantis Piliečių piniginių prievolių valstybei panaikinimo įskaitymu tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 616 (Žin., 1999, Nr. [45-1445](#)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

94. Už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, taip pat tuo atveju, kai piliečiai atsisako perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai mieste, pinigais atlyginama laikantis Piliečių, kuriems atlyginama pinigais už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, ir piliečių, kuriems atlyginama pinigais, kai jie atsisako perduodamo neatlygintinai nuosavybės naujo žemės sklypo individualiai statybai mieste, sąrašų sudarymo ir atlyginimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 730 (Žin., 2000, Nr. [53-1530](#); 2010, Nr. 120-6127).

Už valstybės išperkamų gyvenamuosius namus, jų dalis, butus pinigais atlyginama laikantis Atlyginimo pinigais piliečiams už valstybės išperkamų gyvenamuosius namus, jų dalis, butus tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. 1456 (Žin., 1998, Nr. [113-3138](#); 2005, Nr. 128-4611).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

95. Tais atvejais, kai sprendimus atkurti nuosavybės teises išperkant gyvenamuosius namus, jų dalis, butus ir atlyginant pinigais priima ne savivaldybės administracijos direktorius, o kita valstybės institucija, pastaroji apie sprendimą atkurti nuosavybės teises praneša savivaldybės, kurios teritorijoje yra ar buvo gyvenamieji namai, jų dalys, butai, administracijos direktoriui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

96. Už valstybės išperkamų žemę, miškus, vandens telkinius, ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius, gyvenamuosius namus, jų dalis, butus atlyginama valstybei nuosavybės teise priklausančiomis įmonių akcijomis, laikantis Atlyginimo piliečiams už valstybės išperkamą išlikusį nekilnojamąjį turtą, taip pat kompensavimo savininkams už suprojektuoto ir kadastriniais matavimais nustatyto žemės, miško sklypo plotų skirtumą, viršijantį leistiną matavimo tikslumą, valstybei nuosavybės teise priklausančiais vertybiniais popieriais (akcijomis) taisykliū.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

97. Kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydį, šaltinius, mokėjimo terminus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

XIV. PILIEČIŲ PRAŠYMUS DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO NAGRINĖJANČIOS INSTITUCIJOS

98. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja žemėtvarkos skyriai pagal žemės, miško ar vandens telkinio buvimo vietą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

99. *Neteko galios nuo 2004-04-11**Punkto naikinimas:*

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

100. Sprendimus dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo priima Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas (atskiras įsakymas dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimo nepriimamas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

101. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais nagrinėja ir sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo (šios tvarkos 1 priedas) priima savivaldybės administracijos direktorius arba valstybės institucija, kuri šiuos gyvenamuosius namus, jų dalis, butus ir ūkinės-komercinės paskirties pastatus valdo, naudoja ir disponuoja jais patikėjimo teise arba kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys šiuos gyvenamuosius namus, jų dalis, butus ir ūkinės-komercinės paskirties pastatus valdo, naudoja ir disponuoja jais patikėjimo teise. Kai gyvenamieji namai, jų dalys, butai, ūkinės-komercinės paskirties pastatai su priklausiniais yra perduoti valstybės įmonei Valstybės turto fondui ar privačion nuosavybėn, arba kitais atvejais, kai nėra savivaldybės institucijos ar valstybės institucijos, kuri šį turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise ar kurios reguliavimo sričiai priskirti juridiniai asmenys šį turtą valdo, naudoja, disponuoja juo patikėjimo teise, piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į šį turtą nagrinėja ir sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo priima savivaldybės vykdomoji institucija pagal šio turto buvimo vietą.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs piliečio prašymą atkurti nuosavybės teises į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais natūra, per 3 dienas nuo prašymo gavimo kreipiasi į valstybės įmonę Valstybės turto fondą (kartu informuodamas, kad gavo prašymą atkurti nuosavybės teises), kad nustatytų, ar šis turtas nėra įtrauktas į privatizavimo programą arba privatizuotas. Valstybės įmonė Valstybės turto fondas turi pateikti prašomą informaciją per 5 dienas nuo savivaldybės kreipimosi gavimo. Priėmus sprendimą atkurti nuosavybės teises natūra, per 3 dienas nuo sprendimo priėmimo savivaldybės administracijos direktorius kreipiasi į valstybės įmonę Valstybės turto fondą, prašydamas, kad šis turtas būtų perduotas savivaldybei valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise. Valstybės įmonė Valstybės turto fondas per 10 dienų nuo savivaldybės kreipimosi gavimo perduoda savivaldybei šį turtą perdavimo aktu, kad ji galėtų vykdyti sprendimą atkurti nuosavybės teises natūra, jeigu turtas nėra įtrauktas į privatizavimo objektų sąrašą. Turtas, įtrauktas į privatizavimo objektų sąrašą, gali būti perduotas savivaldybei tik po to, kai jis Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu išbraukiamas iš šio sąrašo.

Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais, kuriems nėra atlikta teisinė registracija, priima savivaldybės administracijos direktorius pagal šio turto buvimo vietą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [1671](#), 2009-12-16, *Žin.*, 2009, Nr. 150-6730 (2009-12-19), i. k. 1091100NUTA00001671

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

XV. PRAŠYMŲ DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO NAGRINĖJIMO TVARKA

102. Piliečių, kurių prašymai atkurti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą pateikti po 1993 m. rugsėjo 10 d., nuosavybės teisės į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkuriamos grąžinant žemę, mišką

natūra arba jiems atlyginama Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnyje nurodytais būdais, išskyrus pinigus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [400](#), 2005-04-11, *Žin.*, 2005, Nr. 48-1591 (2005-04-14), i. k. 1051100NUTA00000400

103. Atkuriant nuosavybės teises į kaimo vietovėje esančius ir natūra grąžinamus žemę, mišką bei vandens telkinius, laikomasi šios tvarkos:

žemėtvarkos skyrius per mėnesį nuo nuosavybės teises patvirtinančių dokumentų pateikimo dienos parengia nuosavybės teisių atkūrimo bylą, kurią pateikia žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiančiam specialistui;

pagal byloje esančius dokumentus nustatytą tvarka žemės reformos žemėtvarkos projekte šis specialistas suformuoja grąžinamus natūra žemės, miško, vandens telkinių sklypus, paženkliną šiuos sklypus vietoje, surašo žemės, miško sklypų ribų vietos paženklinimo aktą, parengia kitus Žemės ūkio ministerijos patvirtintoje metodikoje nurodytus dokumentus ir pateikia nuosavybės teisių atkūrimo bylas žemėtvarkos skyriaus vedėjui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1347](#), 2001-11-12, *Žin.*, 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

104. Atkuriant nuosavybės teises piliečio pasirinktu atlyginimo būdu (išskyrus lygiaverčio turėtajam žemės, miško sklypo, vandens telkinio ar individualiai statybai skiriamo naujo žemės sklypo perdavimą neatlygintinai nuosavybėn), laikomasi šios tvarkos:

žemėtvarkos skyrius išnagrinėja piliečių prašymus, nuosavybės teisę ir giminystės ryšį patvirtinančius dokumentus, per mėnesį nuo atlyginimo būdo suderinimo su piliečiu parengia nuosavybės teisių atkūrimo bylą ir perduoda ją žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiančiam specialistui;

žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą vertinimo metodiką apskaičiuoja valstybės išperkamo turto vertę, parengia kitus reikiamus dokumentus ir pateikia juos žemėtvarkos skyriaus vedėjui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

105. Perduodant neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį, laikomasi šios tvarkos:

žemėtvarkos skyrius išnagrinėja piliečių prašymus, nuosavybės teises ir giminystės ryšį patvirtinančius dokumentus ir pagal kiekvieno piliečio pasirinktą atlyginimo būdą per mėnesį parengia nuosavybės teisių atkūrimo bylą;

žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas per mėnesį nuo nuosavybės teisių atkūrimo bylos pateikimo apskaičiuoja valstybės išperkamo turto vertę pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą vertinimo metodiką ir papildęs bylą metodikoje nurodytais dokumentais pateikia ją žemėtvarkos skyriaus vedėjui;

žemėtvarkos skyrius per mėnesį nuo nuosavybės teisių atkūrimo bylos gavimo išnagrinėja byloje esančius dokumentus ir, piliečiui sutikus, žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn (šios tvarkos 2 priedas) piliečio pageidaujamoje vietovėje, jeigu pagal Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos interneto tinklalapyje skelbiama informaciją apie laisvos žemės fondo žemę ir rengiamus žemės reformos žemėtvarkos projektus piliečio pageidaujamos kadastro vietovės teritorijoje yra laisvos žemės fondo žemės, kurioje būtų galima projektuoti perduodamus neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčius turėtiesiems žemės, miško sklypus ar vandens telkinius;

išvadą dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn ją priėmęs žemėtvarkos skyriaus vedėjas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo priėmimo turi persiųsti vedėjui to

žemėtvarkos skyriaus, kurio veiklos teritorijoje pilietis pageidauja gauti žemės, miško sklypą ar vandens telkinį;

žemėtvarkos skyriaus vedėjas ne rečiau kaip kartą per mėnesį įvertina gautas išvadas dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn. Jeigu paaiškėja, kad pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą žemės įsigijimo eilę piliečio pateikta išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn jo pageidaujamos kadastro vietovės teritorijoje negalės būti tenkinama, žemėtvarkos skyrius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo išvados (-ų) dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn įvertinimo privalo piliečiui raštu apie tai pranešti registruotu laišku ir pasiūlyti rinktis žemės sklypą šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje. Tokiu atveju pilietis žemėtvarkos skyriui, kuriam pateikta išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn, per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo pateikia prašymą ir nurodo, kurios šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje pageidauja gauti lygiavertį turėtajam žemės, miško sklypą ar vandens telkinį;

žemėtvarkos skyriui pateiktas piliečio prašymas ir išvada dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn persiunčiami pagal šios tvarkos 29 punkte nustatytą procedūrą;

žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas, vadovaudamasis Žemės ūkio ministerijos patvirtinta žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodika, pagal esamus dokumentus, pateiktus piliečių prašymus ir sutikimus parengia žemės reformos žemėtvarkos projektą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

106. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, grąžinant natūra turėtoje vietoje piliečiams, nuosavybės teise turintiems statinius, ar perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams, turintiems nuosavybės teise gyvenamuosius namus ar kitus statinius, jų naudojamą žemės sklypą prie šių statinių, taip pat jų naudojamus žemės sklypus kitai paskirčiai (daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms), priima gavęs savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą detalų planą ar žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, o sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, esančią miestuose, perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečiams naują žemės sklypą individualiai statybai, taip pat daržui, sodui ir kitoms panašioms reikmėms, priima pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus, piliečiams pasirinkus žemės sklypą pagal nustatytą eilę. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas sprendimą atkurti nuosavybės teises į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose, natūra grąžinant laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje priima pagal savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus žemės sklypų planus.

Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į miestuose esančius žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja žemėtvarkos skyriai, vadovaudamiesi:

šios tvarkos 12 punkte nurodytais dokumentais;

nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byla, kai piliečiai prašo grąžinti šį žemės sklypą natūra turėtoje vietoje arba perduoti nuosavybėn neatlygintinai;

savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais individualiai statybai ir kitai paskirčiai suprojektuotų privatizuotinių žemės sklypų miestuose detaliaisiais planais ar žemės sklypo planais, prilyginamais detaliojo teritorijų planavimo dokumentams;

savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintais žemės sklypų planais, kai piliečiams grąžinama natūra laisva (neužstatyta) žemė, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusi miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475
 Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387
 Nr. [1101](#), 2004-08-31, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101
 Nr. [400](#), 2005-04-11, *Žin.*, 2005, Nr. 48-1591 (2005-04-14), i. k. 1051100NUTA00000400
 Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915
 Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

106¹. Atkuriant nuosavybės teises į žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose, natūra grąžinant laisvą (neužstatytą) žemę turėtoje vietoje privaloma vadovautis toliau nurodyta tvarka.

Savivaldybės administracijos direktorius per mėnesį nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo pagal nustatytą tvarka patvirtintus miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus pateikia žemėtvarkos skyriui informaciją kartografinėje medžiagoje apie laisvą (neužstatytą) žemę, kuri pagal šio įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktą nepriskirta valstybės išperkamai žemei, o tuo atveju, kai miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detalieji planai nepatvirtinti arba jų nėra, – apie detaliečiai nesuplanuotas miesto teritorijas.

Žemėtvarkos skyrius, gavęs informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę, per mėnesį šioje kartografinėje medžiagoje pažymi savininko turėto žemės sklypo ribas, remdamasis turima (išlikusia) arba kartografuota planine medžiaga. Turėto žemės sklypo ribos kartografuojamos pagal Metodinius nurodymus dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančių papildomų dokumentų nagrinėjimo tvarkos, patvirtintus Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1997 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 634. Žemės sklypas nekartografuojamas toje miesto teritorijos dalyje, kurioje buvo rėžių sistema. Čia nustatoma kaimo riba, plotas ir buvusių savininkų skaičius.

Jeigu pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus nustatytos savininko turėto žemės sklypo ribos sutampa su jau suprojektuotomis žemės sklypo ribomis arba pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus suprojektuotas žemės sklypas yra piliečio turėtos žemės vietoje, šis žemės sklypas arba žemės sklypai grąžinami piliečiui ar piliečiams bendrosios nuosavybės teise. Jeigu į jau suprojektuotą pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus žemės sklypą patenka tik dalis turėtos žemės, piliečiams grąžinama nustatyta žemės sklypo dalis arba dalys, likusią žemės sklypo dalį suteikiant piliečiams nuosavybės neatlygintinai pagal šios tvarkos 37 punkte nustatytą eilę arba registruojant šį žemės sklypą bendrosios dalinės nuosavybės teise kartu su valstybe.

Žemėtvarkos skyrius, miesto detaliečiai nesuplanuotų arba jau suprojektuotų pagal miestų teritorijų dalių, žemės sklypų grupių, žemės sklypų detaliuosius planus teritorijų kartografinėje medžiagoje pažymėjęs turėto žemės sklypo ribas, per 20 darbo dienų raštu pateikia ją savivaldybės administracijos direktoriui, išskyrus kartografinę medžiagą tos miesto teritorijos, kurioje buvo likusi rėžių sistema, o ten, kur likusi rėžių sistema, – kartografuoto kaimo ribas, plotą, ir prašo savivaldybės administracijos direktoriaus:

suprojektuoti žemės sklypą;

organizuoti žemės sklypo kadastrinius matavimus pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (*Žin.*, 2002, Nr. [41-1539](#); 2005, Nr. [80-2899](#));

patvirtinti nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo planą, kuriame turi būti nurodyti šie kadastro duomenys: pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, naudojimo būdas, specialiosios žemės naudojimo sąlygos, nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarime Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (*Žin.*, 1992, Nr. [22-652](#)), taip pat suprojektuoti siūlomi servitutai (jeigu jų reikia). Žemės sklypo naudojimo būdas nustatomas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs iš žemėtvarkos skyriaus kartografinę medžiagą, kurioje pažymėtos savininko turėto žemės sklypo ribos miesto detaliai nesuplanuotose teritorijose, įsakymu paskiria savivaldybės administracijos valstybės tarnautojus, atsakingus už natūra grąžinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypo ribų projektavimą. Šios ribos projektuojamos žemėtvarkos skyriaus pateiktoje kartografinėje medžiagoje, atsižvelgiant į savininko turėtos žemės ribas. Suprojektuotas natūra grąžinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypas turi būti tinkamas naudoti pagal savivaldybės bendrajame plane nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą.

Suprojektavus natūra grąžinamos laisvos (neužstatytos) žemės sklypo ribas miesto detaliai nesuplanuotose teritorijose ir teritorijose, kuriose parengti detalieji planai, atliekami žemės sklypo kadastriniai matavimai. Savivaldybės administracijos direktorius organizuoja nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylos rengimo paslaugų pirkimą Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. [84-2000](#); 2006, Nr. [4-102](#)) nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto nuostatų nustatyta tvarka suderinus nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylą su žemėtvarkos skyriumi, savivaldybės administracijos direktorius tvirtina nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo planą.

Savivaldybės administracijos direktorius žemės sklypo projektavimą, kadastrinių matavimų rengimą organizuoja ir nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų byloje esantį žemės sklypo planą patvirtina ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo žemėtvarkos skyriaus prašymo suteikti informaciją apie laisvą (neužstatytą) žemę pateikimo dienos ir kartu su kitais dokumentais (duomenimis) pateikia juos žemėtvarkos skyriui.

Žemėtvarkos skyrius, gavęs iš savivaldybės administracijos nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastro duomenų bylą ir šioje byloje esantį ir savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintą žemės sklypo planą:

suformuoja žemės sklypą (patvirtina jo kadastro duomenis);

nustato žemės sklypo plane suprojektuotus servitutus. Sprendimas nustatyti servitutus priimamas kartu su sprendimu suformuoti žemės sklypą;

raštu pakviečia piliečius, turinčius teisę į nuosavybės teisių atkūrimą (toliau – pretendentai), susipažinti su savivaldybės administracijos direktoriaus pateiktais dokumentais (duomenimis);

atvykusiems pretendents paaikškina apie galimybę per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą pateikti susitarimą dėl suformuoto natūra grąžinamo žemės sklypo dalių, jeigu yra du ar daugiau pretendentų atkurti nuosavybės teises į suprojektuotą grąžinamą natūra žemės sklypą.

Jeigu pretendentai atkurti nuosavybės teises į buvusio savininko turėtą žemę nesusitaria dėl suformuoto natūra grąžinamo žemės sklypo dalių, žemėtvarkos skyriaus vedėjas natūra grąžinamos žemės sklypo dalis nustato proporcingai pagal kiekvienam bendraturčiui likusios grąžinti žemės plotą.

Jeigu pretendentai nesusitaria dėl suformuoto natūra grąžinamo žemės sklypo dalių toje miesto teritorijoje, kurioje buvo režijų sistema, laisva (neužstatyta) žemė šioje miesto teritorijos dalyje grąžinama natūra pretendents proporcingai likusiam grąžinti žemės plotui bendrosios nuosavybės teise.

Grąžinant laisvą (neužstatytą) žemę natūra, kai detaliojo plano nėra, sprendime atkurti nuosavybės teises įrašoma sąlyga, kad norint plėtoti veiklą šiame žemės sklype Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)) nustatytais atvejais būtina parengti detalųjį planą.

Papildyta punktu:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

107. Sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo priimamas dalyvaujant piliečiui, kuriam atkuriamos nuosavybės teisės. Sutikimą su priimamu sprendimu pilietis patvirtina parašu. Piliečiui neatvykus į svarstymą, sprendimas gali būti priimtas jam nedalyvaujant.

108. Piliečių prašymus atkurti nuosavybės teises į Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono ir Visagino miestų savivaldybių teritorijų administracinėse ribose esančius žemę, mišką ir vandens telkinius, kurie

buvo priskirti šių miestų savivaldybių teritorijoms po 1995 m. birželio 1 d., nagrinėja žemėtvarkos skyriai pagal turto buvimo vietą, vadovaudamiesi:

šios tvarkos 12 punkte nurodytais dokumentais;

žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodikoje nustatytais dokumentais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

109. Institucijos, nagrinėdamos piliečių prašymus dėl nuosavybės teisių į ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais ir į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus atkūrimo, išstiria, ar priklauso jų kompetencijai nagrinėti šiuos prašymus, patikrina, ar pateikti nuosavybės teises patvirtinantys ir kiti reikiami dokumentai, nustato piliečių prašymų nagrinėjimo vietą ir laiką. Nagrinėjant prašymą, kiekvienu atveju dalyvauja suinteresuotas asmuo, taip pat dabartinis turto valdytojas. Jiems turi būti raštu pranešta, kada ir kur bus nagrinėjamas prašymas. Prieš priimant sprendimą, turi būti gautas šios tvarkos 2 punkte nurodytų piliečių rašytinis sutikimas. Nustačius, kad piliečio prašymą dėl nuosavybės teisių atkūrimo turi nagrinėti kita institucija, nedelsiant apie tai turi būti raštu informuojamas padavęs prašymą pilietis. Jam paaiškinama, kuriai institucijai persiųsti jo dokumentai ir kur jis turi kreiptis.

110. Piliečių prašymai atkurti nuosavybės teises, pateikti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ nustatytais terminais ir neišnagrinėti iki Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įsigaliojimo, nagrinėjami bei sprendimai dėl jų priimami laikantis šios tvarkos nuostatų.

XVI. SPRENDIMŲ DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO PRIĖMIMAS

111. Šios tvarkos 98, 100 ir 101 punktuose nurodytos sprendimus priimančios institucijos turi išnagrinėti prašymus ir priimti sprendimus dėl nuosavybės teisių atkūrimo, laikydamosi šių terminų:

į kaimo vietovėje esančią žemę, miškus ir vandens telkinius, taip pat Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Druskininkų, Palangos, Birštono ir Visagino miestų savivaldybių teritorijų administracinėse ribose esančią žemę, kuri buvo priskirta šių miestų savivaldybių teritorijoms po 1995 m. birželio 1 d., – per 6 mėnesius nuo žemėnaudos suprojektavimo žemės reformos žemėtvarkos projekte ir paženklavimo vietovėje. Atkuriant nuosavybės teises kitais atlyginimo būdais, sprendimai priimami ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo dokumentų, patvirtinančių nuosavybės teisę į išlikusį nekilnojamąjį turtą ir giminystės ryšį su turto savininku, pateikimo;

į miestuose turėtą žemę, iki 1995 m. birželio 1 d. buvusią miestams nustatytą tvarka priskirtose teritorijose, grąžinant laisvą (neužstatytą) žemę natūra turėtoje vietoje, – per 3 mėnesius nuo savivaldybės administracijos direktoriaus žemės sklypų planų patvirtinimo;

į miestuose turėtą žemę, išskyrus priskirtą miestams po 1995 m. birželio 1 d., perduodant neatlygintinai nuosavybėn naują žemės sklypą individualiai statybai ir kitai paskirčiai, – per 3 mėnesius nuo perduodamo žemės sklypo vietos suderinimo su piliečiu, pageidaujančiu atkurti nuosavybės teises į žemę;

perduodant neatlygintinai nuosavybėn piliečio naudojamą miesto žemės sklypą, – per 3 mėnesius nuo šios tvarkos 12 punkte nurodytų dokumentų pateikimo dienos. Atkuriant nuosavybės teises kitais būdais – per 6 mėnesius nuo žemės išpirkimo būdo suderinimo su piliečiu, pageidaujančiu atkurti nuosavybės teises į žemę;

į ūkinės-komercinės paskirties pastatus su priklausiniais – per 6 mėnesius nuo šios tvarkos 12 punkte nurodytų dokumentų pateikimo dienos;

į gyvenamuosius namus, jų dalis, butus – per 6 mėnesius nuo šios tvarkos 12 punkte nurodytų dokumentų pateikimo dienos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1475](#), 2002-09-19, *Žin.*, 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475
 Nr. [1101](#), 2004-08-31, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101
 Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

112. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki posėdžio, kuriame priimamas sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo, raštu (registruotu laišku) praneša piliečiui posėdžio vietą ir laiką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

113. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas, pranešęs apie posėdį pagal šios tvarkos 112 punktą, priima sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo. Piliečiui neatvykus į posėdį, sprendimas priimamas jam nedalyvaujant.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

114. Nuosavybės teisės atkuriamos į visą piliečiui tenkantį žemės, miško ar vandens telkinio plotą. Nuosavybės teisės gali būti atkurtos ir į dalį žemės, miško, jeigu žemė įgyjama asmeniniam ūkiui, namų valdos žemės sklypui, jeigu dalis žemės, miško yra priskirta valstybės išperkamai žemei, miškui arba pilietis dalį žemės pageidauja gauti neatlygintinai nuosavybėn. Sprendime nurodomi nuosavybės teisių atkūrimo būdai, grąžinamų natūra žemės, miško sklypų ar vandens telkinio plotas bei valstybės išperkamo nekilnojamojo turto vertė, taip pat nesugrąžintos žemės valdos plotai ir negrąžinimo priežastys. Sprendime taip pat nurodomas plotas, į kurį buvo atkurtos nuosavybės teisės pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, *Žin.*, 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); *Žin.*, 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

115. Priimamas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sprendimas dėl nuosavybės teisių atkūrimo kaimo gyvenamojoje vietovėje (šios tvarkos 3 priedas) arba miesto gyvenamojoje vietovėje (šios tvarkos 4 priedas). Prie sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo sugrąžinant žemės, miško sklypą ar vandens telkinį natūra arba perduodant nuosavybėn neatlygintinai pridedamas žemės, miško sklypo ar vandens telkinio planas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1270](#), 2003-10-14, *Žin.*, 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270
 Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

116. Sprendimo priėmimo data yra nuosavybės teisių atkūrimo diena.

117. Tais atvejais, kai nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą (išskyrus ūkinės–komercinės paskirties pastatus) atkuriamos išperkant visą išlikusį nekilnojamąjį turtą ar jo dalį, kartu su sprendimu išduodama pažyma apie valstybės išperkamos žemės, miško ar vandens telkinio ir nepageidaujamo natūra susigrąžinti nekilnojamojo turto vertę (šios tvarkos 5 priedas).

118. Sprendimuose dėl žemės ar miško grąžinimo arba žemės ir miško sklypų perdavimo neatlygintinai nuosavybėn turi būti nurodyti šiuose sklypuose nustatyti žemės servitutai ir specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, jeigu tai nustatyta žemės reformos žemėtvarkos projekte.

119. Sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo jo priėmimo institucija įteikia pasirašytinai arba išsiunčia registruotu laišku su įteikimu suinteresuotam piliečiui, o sprendimą dėl ūkinės–komercinės paskirties pastatų ir gyvenamųjų namų grąžinimo – ir dabartiniam turto valdytojui.

Žemės, miško sklypus ir vandens telkinius ir nuosavybės teises į juos Nekilnojamojo turto registre piliečiai registruoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo (Žin., 1996, Nr. [100-2261](#); 2001, Nr. [55-1948](#)) nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1270](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

120. Priėmus sprendimus dėl nuosavybės teisių į žemę, mišką ar vandens telkinį atkūrimo, žemėtvarkos skyrius per 14 kalendorinių dienų nuo sprendimo priėmimo perduoda nuosavybės teisių atkūrimo bylą Nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojui, kuris Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, nustatyta tvarka žemės sklypų duomenis įrašo į Nekilnojamojo turto kadastrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1270](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

121. Dokumentai, susiję su nuosavybės teisių į žemę ir mišką atkūrimu, saugomi žemėtvarkos skyrių archyvuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

XVII. SKUNDŲ DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO NAGRINĖJIMO TVARKA

122. Skundai, susiję su nuosavybės teisių į žemę, mišką, vandens telkinius atkūrimu, iki sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimo nagrinėjami Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

123. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo, savivaldybės administracijos direktoriaus ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos kitos institucijos priimti sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo gali būti apskusti teismui per 30 dienų nuo šių sprendimų įteikimo piliečiams datos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

XVIII. VALSTYBĖS GARANTIJOS GYVENAMŲJŲ NAMŲ, JŲ DALIŲ, BUTŲ NUOMININKAMS IR SAVININKAMS. NUOMININKŲ IR SAVININKŲ TEISĖS IR PAREIGOS

124. Kai piliečiui atkuriamos nuosavybės teisės į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, kurį savivaldybė nuomos sutarties pagrindais nuomoja ten gyvenantiems asmenims, savivaldybės administracijos direktorius, priimdamas sprendimą grąžinti piliečiui natūra gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, kartu privalo juose gyvenantiems nuomininkams išduoti valstybės garantinį dokumentą dėl nuomininkui suteiktos valstybės garantijos. Toks garantinis dokumentas išduodamas ir grąžinamo namo, jo dalies, buto savininkui.

Jeigu sprendimą grąžinti natūra gyvenamąjį namą, jo dalį, butą priima kita Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, ji apie priimtą sprendimą raštu informuoja savivaldybę, kurios teritorijoje yra grąžinamas gyvenamasis namas, jo dalis, butas, administracijos direktorių, nurodydama sprendimo atkurti nuosavybės teises datą, numerį, piliečio, kuriam atkurtos nuosavybės teisės, vardą ir pavardę, grąžinto gyvenamojo namo, jo dalies, buto adresą ir vertę, nustatytą pagal Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 21 d. nutarimą Nr. 1455. Savivaldybės administracijos

direktorius per 3 mėnesius nuo sprendimo priėmimo išduoda grąžinto gyvenamojo namo, jo dalies, buto nuomininkams ir savininkui valstybės garantinius dokumentus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

125. Savivaldybė su grąžinto gyvenamojo namo, jo dalies, buto savininku sudaro gyvenamojo namo, jo dalies, buto nuomos sutartį ir subnuomoja juos gyvenantiems juose nuomininkams Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Savivaldybės nuomojamų iš savininko gyvenamųjų namų, jų dalių, butų metinis nuomos mokesčio dydis nustatomas šalių susitarimu, atsižvelgiant į gyvenamųjų patalpų buvimo vietą, būklę ir kitas reikšmingas aplinkybes.

Savivaldybės administracijos direktorius tvirtina maksimalų mėnesinį nuomos mokestį pagal formulę:

$$K_{\max} = \frac{V \times k}{12 \times 100}, \text{ kur:}$$

$K_{\max}$ – maksimalus mėnesio gyvenamųjų patalpų nuomos mokestis, litais;

V – nuomojamų gyvenamųjų patalpų rinkos vertė, nurodyta nuomininkui išduotame valstybės garantiniame dokumente, arba parengtame išduoti nuomininkui valstybės garantiniame dokumente, kai sudarant nuomos sutartį šis dokumentas nuomininkui dar neišduotas, litais;

$k = 4$.

Gyvenamųjų patalpų nuomos sutartys sudaromos raštu. Sutartis pasirašo savivaldybės administracijos direktorius arba jo įgaliotas asmuo.

Savivaldybė moka savininkui nuomos mokestį kas mėnesį, ne vėliau kaip iki kito mėnesio 20 dienos. Laiku nesumokėjus nuomos mokesčio, skaičiuojami delspinigiai – 0,02 procento už kiekvieną uždelstą dieną.

Šalims nesutarus dėl nuomos sąlygų ir (ar) nuomos mokesčio dydžio, ginčai sprendžiami teisme įstatymų nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [915](#), 2007-08-29, *Žin.*, 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Nr. [457](#), 2011-04-20, *Žin.*, 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

126. Savivaldybės vykdomoji institucija valstybės garantijas (garantinius dokumentus) gyvenamųjų namų, jų dalių, butų nuomininkams ir savininkams išduoda ir vykdo Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka ir terminais.

127. Grąžinamo (grąžinto) natūra gyvenamojo namo, jo dalies, buto nuomininkus savivaldybės vykdomoji institucija privalo informuoti apie numatomą priimti (priimtą) sprendimą atkurti nuosavybės teises natūra į gyvenamąjį namą, jo dalį, butą savininkui ir pasiūlyti pasirinkti vieną iš Lietuvos Respublikos kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą dydžio, šaltinių, mokėjimo terminų bei tvarkos, taip pat valstybės garantijų ir lengvatų, numatytų Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatyme, įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje numatytų valstybės garantijų.

Savivaldybės vykdomoji institucija Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka subnuomoja nuomininkams, gyvenantiems savininkams natūra grąžintuose gyvenamuosiuose namuose, jų dalyse, butuose, gyvenamąsias patalpas, iki įvykdomos jiems suteiktos valstybės garantijos. Šie nuomininkai moka mokesčius už šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas, šiluminę energiją ir komunalines paslaugas, laikydami Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomininkų atsiskaitymo už šaltą ir karštą vandenį, elektros energiją, dujas, šiluminę energiją ir komunalines paslaugas tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m.

liepos 11 d. nutarimu Nr. 876 (Žin., 2001, Nr. [62-2263](#); 2002, Nr. [48-1857](#)), ir atleidžiami nuo nuomos mokesčio mokėjimo.

128. Nuomininkai, likę gyventi gyvenamuosiuose namuose, jų dalyse, butuose, kurių savininkai nenori susigrąžinti natūra, įgyja teisę išsipirkti (privatizuoti) pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą (Žin., 1992, Nr. [14-378](#); 2002, Nr. [116-5188](#)) šias patalpas, teisiškai įregistruotas savivaldybės ar valstybės vardu Nekilnojamojo turto registre.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Priedo pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Lietuvos Respublikos piliečių
nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį
turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo
tvarkos
1 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. balandžio 20 d.
nutarimo Nr. 457 redakcija)

(Sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo forma)

(institucijos pavadinimas)

SPRENDIMAS DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO PILIEČIUI (-TEI)

(vardas, pavardė)

(data) Nr. _____

(sudarymo vieta)

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą
atkūrimo įstatymu ir apsvarsčiusi piliečio (-tės) _____

(vardas, pavardė)

prašymą atkurti nuosavybės teises į _____

(objekto pavadinimas)

(institucijos pavadinimas)

NUSPRENDŽIA:

1. Atkurti piliečio (-tės) _____,
(vardas, pavardė, asmens kodas)

gyvenančio (-ios) _____,
(adresas)

nuosavybės teises į jo (jos) turėtą (-us) _____

(gyvenamąjį namą, jo dalį, butą, ūkinės-komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius)
esančius _____ apskrities _____ savivaldybės _____ mieste,
_____ miestelyje, _____ seniūnijoje, _____ kaime,
_____ viensėdyje.

2. Nuosavybės teisių atkūrimo būdai: _____

_____.

4. Šis sprendimas surašytas dviem egzemplioriais, kurių vienas įteikiamas piliečiui (-tei) _____, o kitas saugomas _____.
(vardas, pavardė) (institucijos pavadinimas)

(vardas ir pavardė)

Pastaba. Irašuose visos pinigų sumos rašomos žodžiais ir skaičiais.

Nr. [457](#), 2011-11-11, Žin., 2011, Nr. 57 (2011-11-17), i. k. 1111100NUTAS00000457
Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Lietuvos Respublikos piliečių
nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį
turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo
tvarkos
2 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. balandžio 20 d.
nutarimo Nr. 457 redakcija)

(Išvados dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybės forma)

**NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
ŽEMĖTVARKOS SKYRIUS**

**IŠVADA DĖL ŽEMĖS, MIŠKO, VANDENS TELKINIO PERDAVIMO
NEATLYGINTINAI NUOSAVYBĖN**

____ Nr. ____
(data)

(sudarymo vieta)

Pagal piliečio (-tės) _____
(vardas, pavardė, asmens kodas)

pateiktus nuosavybės teises patvirtinančius dokumentus nustatyta, kad buvęs savininkas

(vardas, pavardė)
valdė nuosavybės teisėmis _____ apskrities _____ savivaldybės
_____ mieste, _____ miestelyje, _____ seniūnijos,
_____ kaime, _____ viensėdyje nekilnojamąjį turtą – _____ ha
žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinį, ir pagal _____
notariškai patvirtintą

(data)

susitarimą pilietis (-ė) _____:
(vardas, pavardė)

1. Turi teisę atkurti nuosavybės teises į _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško
(vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinį (vertė _____ Lt), iš jų _____ ha žemės, _____ ha miško,
_____ ha vandens telkinio yra _____ miestui iki 1991-07-31 priskirtoje teritorijoje, _____ ha
žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio yra _____ miestui nuo 1991-08-01 iki 1995-06-
01 priskirtoje teritorijoje ir _____ ha žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio yra
_____ miestui po 1995-06-01 priskirtoje teritorijoje. Iš jų priskirta:

- 1.1. grąžintinai žemei – _____ ha (vertė _____ Lt);
grąžintinam miškui – _____ ha (vertė _____ Lt);
grąžintinam vandens telkiniui – _____ ha (vertė _____ Lt);
- 1.2. valstybės išperkamai žemei – _____ ha (vertė _____ Lt), iš to skaičiaus:
užimta asmeninio ūkio žeme – _____ ha (vertė _____ Lt);
valstiečio ūkio žeme – _____ ha (vertė _____ Lt);
valstybės išperkamam miškui – _____ ha (vertė _____ Lt);
valstybės išperkamam vandens telkiniui – _____ ha (vertė _____ Lt).

2. Pagal Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį
nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ ir Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į
išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą piliečiui (-tei) _____

(vardas, pavardė)

_____ atkurtos nuosavybės teisės į:
 _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____;
 (priėmusios sprendimą institucijos pavadinimas, sprendimo data ir
 numeris)
 _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____;
 (priėmusios sprendimą institucijos pavadinimas, sprendimo data ir
 numeris)
 _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt), _____.
 (priėmusios sprendimą institucijos pavadinimas, sprendimo
 data ir numeris)

3. Piliečiui (-tei) _____ priimtos išvados dėl žemės,
 (vardas, pavardė)

miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn į:

_____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____;
 (priėmusios išvadą institucijos pavadinimas, išvados data ir numeris)
 _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____;
 (priėmusios išvadą institucijos pavadinimas, išvados data ir numeris)
 _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt), _____.
 (priėmusios išvadą institucijos pavadinimas, išvados data ir
 numeris)

4. Pilietis (-ė) pageidauja gauti nuosavybėn neatlygintinai žemės, miško sklypą, vandens telkinį, lygiavertį turėtajam _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt) plotui, iš kurio _____ ha žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio yra _____ miestui iki 1991-07-31 priskirtoje teritorijoje, _____ ha žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio yra _____ miestui nuo 1991-08-01 iki 1995-06-01 priskirtoje teritorijoje ir _____ ha žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio yra _____ miestui po 1995-06-01 priskirtoje teritorijoje. Iš jų priskirta:

- 4.1. grąžintinai žemei – _____ ha (vertė _____ Lt);
 grąžintinam miškui – _____ ha (vertė _____ Lt);
 grąžintinam vandens telkiniui – _____ ha (vertė _____ Lt);
- 4.2. valstybės išperkamai žemei – _____ ha (vertė _____ Lt), iš to skaičiaus:
 užimta asmeninio ūkio žeme – _____ ha (vertė _____ Lt);
 valstiečio ūkio žeme – _____ ha (vertė _____ Lt);
 valstybės išperkamam miškui – _____ ha (vertė _____ Lt);
 valstybės išperkamam vandens telkiniui – _____ ha (vertė _____ Lt).

 (pareigų pavadinimas)

 (parašas)

 (vardas ir pavardė)

A.V.

Su išvada susipažinau _____ m. _____ d., su ja sutinku ir pageidauju gauti žemės, miško sklypą, vandens telkinį _____ apskrities _____ savivaldybės _____ seniūnijos _____ kadastro vietovės teritorijoje.

Pilietis (-ė) arba jo (jos) įgaliotas atstovas _____
 (parašas, vardas, pavardė)

Pastaba. Įrašuose visos pinigų sumos rašomos žodžiais ir skaičiais.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Lietuvos Respublikos piliečių
nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį
turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo
tvarkos
3 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. balandžio 20 d.
nutarimo Nr. 457 redakcija)

(Sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo kaimo gyvenamojoje vietovėje forma)

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

**SPRENDIMAS
DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO KAIMO GYVENAMOJOJE VIETOVĖJE
PILIEČIUI (-TEI)**

(vardas, pavardė)

Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą
atkūrimo įstatymu ir apsvarsčiusi piliečio (-tės) _____

– _____,
(vardas, pavardė)

gyvenančio (-ios) _____,
(adresas)

prašymą atkurti nuosavybės teises į jam (jai) tenkantį buvusio savininko _____

– _____
(vardas, pavardė)
nuosavybės teisėmis valdytą nekilnojamąjį turtą – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha
miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinį (vertė _____ Lt), esantį _____
apskritis _____ savivaldybės _____ mieste, _____
miestelyje, _____ seniūnijoje, _____ kaime, _____
viensėdyje,

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS, atstovaujama
direktoriaus _____ arba _____ žemėtvarkos skyriaus vedėjo,
veikiančio pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus _____ m.
_____ d. įgaliojimą Nr. _____,

NUSPRENDŽIA:

1. Atkurti nuosavybės teises į piliečiui (-tei) _____
(vardas, pavardė, asmens kodas)

tenkančią nekilnojamojo turto dalį – _____ ha žemės, _____ ha miško, _____ ha vandens telkinio:

1.1. grąžinant natūra:

_____ ha (vertė _____ Lt) žemės ūkio paskirties žemės sklypą (-us) _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

iš jo _____ ha (vertė _____ Lt) asmeninio ūkio žemės sklypą (-us);

ha (vertė _____ Lt) miškų ūkio paskirties žemės sklypą (-us) _____;
(naudojimo būdas ir pobūdis)

_____ ha (vertė _____ Lt) _____ paskirties žemės sklypą (-us) _____;
(naudojimo būdas ir pobūdis)

1.2. grąžinant natūra bendrosios nuosavybės teisę su šiais bendraturčiais:

bendrą _____ ha (vertė _____ Lt) žemės ūkio paskirties žemės sklypą _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

bendrą _____ ha (vertė _____ Lt) miškų ūkio paskirties žemės sklypą _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

bendrą _____ ha (vertė _____ Lt) _____ paskirties žemės sklypą _____;
(naudojimo būdas ir pobūdis)

1.3. perduodant neatlygintinai nuosavybės lygiavertį (-čius) turėtajam

_____ ha (vertė _____ Lt) žemės ūkio paskirties žemės sklypą (-us) _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

_____ ha (vertė _____ Lt) miškų ūkio paskirties žemės sklypą (-us) _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

_____ ha (vertė _____ Lt) _____ paskirties žemės sklypą (-us) _____,
(naudojimo būdas ir pobūdis)

esantį (-čius) _____;

(apskritis, savivaldybė, miestelis, kaimas, viensėdis)

1.4. perduodant neatlygintinai nuosavybės (lygiaplotį (-čius) turėtajam) _____ ha (vertė _____ Lt) asmeninio ūkio žemės sklypą (-us), _____ ha (vertė _____ Lt) namų valdos žemės sklypą (-us), esantį (-čius) _____;

(apskritis, savivaldybė, miestas, miestelis, kaimas, viensėdis)

1.5. atlyginant kitais būdais: _____

(nurodyti atlyginimo būdą)

už _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinį (vertė _____ Lt).

2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir žemės servitutai: _____

(nurodyti konkretaus žemės sklypo naudojimo sąlygas ir žemės servitutus)

3. Nuosavybės teisės į tenkančią žemės valdos dalį – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt) – atkurtos anksčiau

(sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas, sprendimo data ir numeris)

4. Nuosavybės teisės į piliečiui tenkančią žemės valdos dalį – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (_____ vertė Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt) – bus atkurtos vėliau.

5. Valstybinės žemės nuomos _____ sutartis Nr. _____, sudaryta su
(sudarymo data)

(nurodyti nuomininko vardą, pavardę)
dėl žemės sklypo, _____.

(nutraukiama, tęsiama)

6. Šis sprendimas surašytas dviem egzemplioriais, kurių vienas įteikiamas piliečiui (-tei) _____, o kitas saugomas _____.
(vardas, pavardė) (institucijos pavadinimas)

PRIDEDAMA. Žemės sklypo planas (jeigu nuosavybės teisės atkuriamos grąžinant natūra ar perduodant neatlygintinai nuosavybės žemės sklypą (-us), _____ lapas (-ai).

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

A.V.

Pastaba. Įrašuose visos pinigų sumos rašomos žodžiais ir skaičiais.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Lietuvos Respublikos piliečių
nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį
turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo
tvarkos
4 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. balandžio 20 d.
nutarimo Nr. 457 redakcija)

(Sprendimo dėl nuosavybės teisių atkūrimo miesto gyvenamojoje vietovėje forma)

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

**SPRENDIMAS DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO MIESTO GYVENAMOJOJE
VIETOVĖJE PILIEČIUI (-TEI)**

(vardas, pavardė)

Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą
atkūrimo įstatymu ir apsvarsčiusi piliečio (-tės) _____

(vardas, pavardė),

gyvenančio (-ios) _____,
(adresas)

prašymą atkurti nuosavybės teises į jam (jai) tenkantį buvusio savininko _____

(vardas, pavardė)
nuosavybės teisėmis valdytą nekilnojamąjį turtą – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha
miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinį (vertė _____ Lt), esantį _____
apskrities _____ savivaldybės _____ mieste, _____ miestelyje,
_____ seniūnijoje, _____ kaime, _____ viensėdyje.

NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS, atstovaujama
direktoriaus _____ arba _____ žemėtvarkos skyriaus vedėjo, veikiančio
pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus _____ m.
_____ d. įgaliojimą Nr. _____,

NUSPRENDŽIA:

1. Atkurti nuosavybės teises į piliečiui (-tei) _____
(vardas, pavardė, asmens kodas)

tenkančią nekilnojamojo turto dalį – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė
_____ Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt):

1.1. grąžinant natūra _____ ha (vertė _____ Lt) žemės sklypą (-o dalį), esantį (-čią)

(apskritis, savivaldybė, miestas, gatvė)

(pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis)

1.2. grąžinant natūra _____ ha žemės sklypo dalį, esančią _____ ha (vertė _____ Lt) žemės
sklype, esančiame _____,

(apskritis, savivaldybė, miestas, gatvė)

(pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis)
bendrosios nuosavybės teise su šiais bendraturčiais:

_____;

1.3. perduodant neatlygintinai nuosavybėn naudojamą (-o) _____ ha (vertė _____ Lt) žemės sklypą (-o dalį), esantį (-čią) _____,
(apskritis, savivaldybė, miestas, gatvė);

(pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis)

1.4. perduodant neatlygintinai nuosavybėn naują (-o) _____ ha (vertė _____ Lt) žemės sklypą (-o dalį), esantį (-čią) _____,
(apskritis, savivaldybė, miestas, gatvė, sklypo numeris);

(pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis)

1.5. atlyginant kitais būdais: _____

(nurodyti atlyginimo būdą)
už _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinį (vertė _____ Lt).

2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir žemės servitutai: _____

(nurodyti konkretaus žemės sklypo naudojimo sąlygas ir žemės servitutus)

_____.

3. Nuosavybės teisės į piliečiui tenkančią žemės valdos dalį – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt) – atkurtos anksčiau

(sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas, sprendimo data ir numeris)

4. Nuosavybės teisės į piliečiui tenkančią žemės valdos dalį – _____ ha žemės (vertė _____ Lt), _____ ha miško (vertė _____ Lt), _____ ha vandens telkinio (vertė _____ Lt) – bus atkurtos vėliau.

5. Šis sprendimas surašytas dviem egzemplioriais, kurių vienas įteikiamas piliečiui (-tei)

(vardas, pavardė)

o kitas saugomas _____
(institucijos pavadinimas)

PRIEDAS. Žemės sklypo planas (jeigu nuosavybės teisės atkuriamos grąžinant natūra ar perduodant neatlygintinai nuosavybėn žemės sklypą (-us), lapas (-ai).

(pareigų pavadinimas) _____
(parašas) _____
(vardas ir pavardė)

A.V.

Pastaba. Įrašuose visos pinigų sumos rašomos žodžiais ir skaičiais.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274
Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Lietuvos Respublikos piliečių
nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį
turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo
tvarkos
5 priedas
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. balandžio 20 d.
nutarimo Nr. 457 redakcija)

(Pažymos dėl valstybės išperkamos žemės, miško, vandens telkinio ir nepageidaujamo natūra
susigražinti nekilnojamojo turto vertės forma)

(institucijos pavadinimas)

**PAŽYMA DĖL VALSTYBĖS IŠPERKAMOS ŽEMĖS, MIŠKO, VANDENS TELKINIO IR
NEPAGEIDAUJAMO NATŪRA SUSIGRAŽINTI NEKILNOJAMOJO TURTO VERTĖS**

(data) Nr. _____

(sudarymo vieta)

1. Piliečio (-tės) _____,
(vardas, pavardė, asmens kodas)
gyvenančio (-ios) _____:
(adresas)

1.1. valstybės išperkamos žemės, miško, vandens telkinio _____ ha plotas, į kurį jam (jai)

(priėmusios sprendimą institucijos pavadinimas, sprendimo data ir numeris)

atkurtos nuosavybės teisės (atlyginimo būdu), įvertintas taip: žemė – _____ Lt, miškas – _____
Lt, vandens telkinys – _____ Lt, iš viso – _____ Lt, iš jų žemės – _____ Lt, miško – _____ Lt,
vandens telkinio – _____ Lt – yra _____ miestui iki 1991-07-31 priskirtoje teritorijoje, žemės –
_____ Lt, miško – _____ Lt, vandens telkinio – _____ Lt – yra _____ miestui nuo 1991-08-01 iki
1995-06-01 priskirtoje teritorijoje ir žemės – _____ Lt, miško – _____ Lt, vandens telkinio – _____
Lt – yra _____ miestui po 1995-06-01 priskirtoje teritorijoje, kita žemės ūkio paskirties žemė –
_____ Lt, kita žemė – _____ Lt, miškas – _____ Lt;

1.2. nepageidaujamas natūra susigražinti žemės, miško, vandens telkinio _____ ha plotas, į
kurį jam (jai) _____

(priėmusios sprendimą institucijos pavadinimas, sprendimo data ir numeris)

atkurtos nuosavybės teisės (atlyginimo būdu), įvertintas taip: žemė – _____ Lt, miškas – _____ Lt,
vandens telkinys – _____ Lt, iš viso – _____ Lt.

2. Iš viso valstybės išperkamo ir nesusigražinamo natūra nekilnojamojo turto vertė – _____ Lt.

3. Piliečio (-tės) _____
(vardas, pavardė)

dokumentai, susiję su nuosavybės teisių į žemę, mišką, vandens telkinį atkūrimu (ar atlyginimu už
turėtają žemę, mišką, vandens telkinį), bus saugomi Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio
ministerijos _____
žemėtvarkos skyriuje.

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

A.V.

Pastaba. Įrašuose visos pinigų sumos rašomos žodžiais ir skaičiais.*Priedo pakeitimai:*Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457**6 priedas.** Neteko galios nuo 2004-04-11*Priedo naikinimas:*Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin. 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; Žin. 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387*Priedo pakeitimai:*Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274**7 priedas.** Neteko galios nuo 2004-04-11*Priedo naikinimas:*Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin. 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; Žin. 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387*Priedo pakeitimai:*Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274**8 priedas.** Neteko galios nuo 2004-04-11*Priedo naikinimas:*Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin. 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10) ; Žin. 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387*Papildyta priedu:*Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1153](#), 1998-09-24, Žin., 1998, Nr. 85-2376 (1998-09-30), i. k. 0981100NUTA00001153

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" papildymo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1274](#), 1999-11-11, Žin., 1999, Nr. 97-2807 (1999-11-17), i. k. 0991100NUTA00001274

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" dalinio pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [330](#), 2000-03-21, Žin., 2000, Nr. 25-652 (2000-03-24), i. k. 1001100NUTA00000330

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" dalinio pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1180](#), 2000-09-29, Žin., 2000, Nr. 84-2554 (2000-10-06), i. k. 1001100NUTA00001180

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" dalinio pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1347](#), 2001-11-12, Žin., 2001, Nr. 96-3393 (2001-11-16), i. k. 1011100NUTA00001347

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" dalinio pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [590](#), 2002-04-30, Žin., 2002, Nr. 46-1748 (2002-05-08), i. k. 1021100NUTA00000590

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" dalinio pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1475](#), 2002-09-19, Žin., 2002, Nr. 93-3989 (2002-09-25), i. k. 1021100NUTA00001475

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [142](#), 2003-01-31, Žin., 2003, Nr. 13-506 (2003-02-05), i. k. 1031100NUTA00000142

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1270](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 98-4396 (2003-10-17), i. k. 1031100NUTA00001270

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [387](#), 2004-04-07, Žin., 2004, Nr. 53-1803 (2004-04-10); Žin., 2004, Nr. 58-0 (2004-04-21), i. k. 1041100NUTA00000387

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1101](#), 2004-08-31, Žin., 2004, Nr. 134-4863 (2004-09-02), i. k. 1041100NUTA00001101

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [400](#), 2005-04-11, Žin., 2005, Nr. 48-1591 (2005-04-14), i. k. 1051100NUTA00000400

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

13.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [814](#), 2005-08-04, Žin., 2005, Nr. 96-3595 (2005-08-09), i. k. 1051100NUTA00000814

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

14.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [764](#), 2006-08-01, Žin., 2006, Nr. 86-3359 (2006-08-05), i. k. 1061100NUTA00000764

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

15.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [915](#), 2007-08-29, Žin., 2007, Nr. 96-3884 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000915

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

16.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1075](#), 2009-09-02, Žin., 2009, Nr. 110-4669 (2009-09-14), i. k. 1091100NUTA00001075

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

17.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1671](#), 2009-12-16, Žin., 2009, Nr. 150-6730 (2009-12-19), i. k. 1091100NUTA00001671

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pakeitimo

18.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [457](#), 2011-04-20, Žin., 2011, Nr. 48-2305 (2011-04-23), i. k. 1111100NUTA00000457

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" ir kai kurių jį keitusių nutarimų pakeitimo